

ATMOTERM[®] S.A.

AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA dla Gminy Krapkowice

Kierownik projektu: mgr inż. Ksenia Czachor

Opracował: mgr inż. Krzysztof Okrański

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

www.atmoterm.pl

Spis treści

Rozdział 1. WSTĘP	5
1.1. Przedmiot i cel opracowania	5
1.2. Zakres i metodyka wykonania opracowania	5
Rozdział 2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH WYŻSZEGO SZCZEBLA	6
2.1. Polityka Unii Europejskiej	6
2.2. Dokumenty krajowe	7
2.3. Dokumenty regionalne	12
Rozdział 3. CHARAKTERYSTYKA GMINY KRAPKOWICE.....	19
Rozdział 4. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA	29
4.1. Wody powierzchniowe i podziemne	29
4.2. Gospodarka odpadami	29
4.3. Powietrze atmosferyczne.....	29
4.4. Klimat akustyczny	30
4.5. Ochrona przyrody	31
4.5. Poważne awarie, bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne oraz klęski żywiolowe	32
ROZDZIAŁ 5. PRIORYTETY, CELE I ZADANIA OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE KRAPKOWICE	33
5.1. Ochrona gleb i powierzchni ziemi	33
5.2. Ochrona zasobów wodnych	33
5.3. Usprawnienie gospodarki odpadami	34
5.4. Ochrona powietrza atmosferycznego.....	34
5.5. Ochrona przed hałasem	35
5.6. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	36
5.7. Ochrona przyrody	36
5.8. Ochrona przed skutkami poważnych awarii	37
5.9. Edukacja ekologiczna.....	37
Rozdział 6. PROGRAM WYKONAWCZY	39
6.1. Instytucje odpowiedzialne.....	39

6.2. Narzędzia realizacji programu	39
6.3. Źródła finansowania	41
6.4. Harmonogram rzeczowo – finansowy wdrażania programu	46
6.5. Monitoring i ocena realizacji programu	56

Rozdział 1. WSTĘP

1.1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest aktualizacja programu ochrony środowiska dla Gminy Krapkowice.

Niniejszy program został sporządzony jako realizacja obowiązków gminy wynikających z zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn.zm.), dotyczących sporządzania gminnych programów ochrony środowiska.

Dokument ten służy realizacji polityki ekologicznej państwa na szczeblu lokalnym. Przyjęte w programie priorytety oraz zadania gminy Krapkowice służyć będą realizacji obowiązujących wymogów ustawowych w dziedzinie ochrony środowiska, zasad wynikających z programów rządowych, zasad zrównoważonego rozwoju Polski oraz innych dokumentów strategicznych w gminie. Efektem realizacji programu będzie poprawa stanu środowiska oraz wdrożenie efektywnego zarządzania środowiskiem w gminie.

1.2. Zakres i metodyka wykonania opracowania

Zakres opracowania spełnia wymagania określone w przepisach ustawy Prawo ochrony środowiska. Program obejmuje działania gminy na najbliższe cztery lata, tj. 2009 - 2012 oraz obejmujące w perspektywie kolejne cztery lata, tj. 2013 – 2016. Treść programu jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa, programami rządowymi z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiednimi dokumentami programowymi rangi regionalnej i lokalnej. Aktualizacja programu zawiera ogólną charakterystykę gminy oraz charakterystykę i ocenę aktualnego stanu środowiska, sporządzoną na podstawie inwentaryzacji i analizy zagadnień związanych z ochroną środowiska w gminie Krapkowice. Analizę przeprowadzono w oparciu o:

- dotychczas obowiązujący program ochrony środowiska,
- informacje uzyskane bezpośrednio z gminy,
- studium zebranych materiałów wejściowych,
- dostępne wyniki monitoringu środowiska.

Opracowanie określa priorytety, cele i zadania ochrony środowiska w zakresie: ochrony gleb i powierzchni ziemi, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powietrza atmosferycznego, ochrony przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, ochrony przed skutkami poważnych awarii oraz edukacji ekologicznej. Założone cele podzielono na cele krótkoterminowe, do realizacji w latach 2009 – 2012 oraz średnioterminowe, do realizacji w perspektywie kolejnych czterech lat, czyli do roku 2016.

Podstawą formułowania celów i priorytetów były wyniki przeprowadzonej analizy stanu środowiska oraz identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska. Przy formułowaniu priorytetów i celów ekologicznych kierowano się wytycznymi zawartymi w obowiązujących przepisach prawa polskiego, obowiązujących dokumentach rządowych oraz innych dokumentach strategicznych. Opracowanie zawiera program wykonawczy, tj. określa: instytucje odpowiedzialne za realizację programu, narzędzia realizacji programu, źródła jego finansowania, harmonogram rzeczowo – finansowy wdrażania programu oraz procedury kontroli realizacji programu.

Rozdział 2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH WYŻSZEGO SZCZEBLA

2.1. Polityka Unii Europejskiej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Na najbardziej ogólnym poziomie zostały w nim określone następujące priorytetowe pola aktywności:

- zmiany klimatu;
- przyroda i różnorodność biologiczna;
- środowisko i zdrowie;
- zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i odpadami.

Działania w zakresie tych priorytetów proponuje się realizować w szczególności przy zastosowaniu następujących instrumentów ochrony środowiska:

- poprawa stosowania istniejących przepisów prawnych;
- zintegrowanie problematyki ochrony środowiska z politykami w innych zakresach;
- lepsze powiązanie ochrony środowiska z instrumentami gospodarki rynkowej;
- wspieranie społeczeństwa w zmianie podejścia do ochrony środowiska;
- uwzględnianie ochrony środowiska w gospodarce gruntami i decyzjach menadżerskich.

System prawny Unii Europejskiej obejmuje szeroki zestaw przepisów z zakresu ochrony środowiska, których realizacja, w związku z trwającym procesem dostosowywania się Polski do wymogów unijnych, powinna także być traktowana jako priorytet. O ile VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego, podobnie jak poprzednie programy, spełni rolę katalizatora dla działalności organizacyjnej i legislacyjnej Wspólnoty w zakresie ochrony środowiska, to proces harmonizacji polskiego prawa i standardów środowiskowych z regulacjami unijnymi trwa już wiele lat i będzie w przyszłości przebiegać w drodze dalszej implementacji zapisów dyrektyw Unii Europejskiej. Najpoważniejsze konsekwencje dziś i w przyszłości dla ochrony środowiska, ale i dla funkcjonowania podmiotów gospodarczych, samorządów, administracji mają dyrektywy odnoszące się do:

- standardów emisji SO_2 , NO_x , pyłów zawieszonych i dopuszczalnych emisji tych substancji przez instalacje przemysłowe, energetyczne (w tym spalarnie odpadów) oraz transport,
- zanieczyszczeń emitowanych przez silniki (samochodów, pociągów, samolotów),
- jakości wody pitnej,
- redukcji zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez nawozy i pestycydy,
- ochrony zasobów wodnych i ekosystemów od wody zależnych,
- oczyszczania i odprowadzania ścieków,
- instalacji do przerobu lub utylizacji odpadów,
- gospodarowania odpadami przemysłowymi,
- zagospodarowania odpadów niebezpiecznych i toksycznych,
- opakowań i gospodarki odpadami opakowaniowymi,
- ograniczania różnych rodzajów hałasu,
- zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń oraz zarządzania ryzykiem ekologicznym,
- ochrony przyrody, w tym powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, m. in. utworzenia europejskiej sieci obszarów Natura 2000.

Traktat Akcesyjny nawiązuje do priorytetów polityki środowiskowej Unii Europejskiej, ale w wielu przypadkach wykracza poza ten zakres. W dziedzinie zrównoważonego wykorzystania surowców, podstawowym problemem w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę jest mała dostępność wody o dobrej jakości. Perspektywicznym zagrożeniem mogą natomiast stać się zjawiska o charakterze globalnym, z możliwym, wpływem zmian klimatycznych na dyspozycyjność zasobów wodnych. Zużycie nośników energii obniża się, lecz nie uda się osiągnąć wzrostu gospodarczego bez przyrostu zużycia energii. W odniesieniu do priorytetu dotyczącego różnorodności biologicznej będzie rosła nacisk na zwiększoną ochronę obszarów o znaczeniu

wspólnotowym i włączanie cennych obszarów do europejskiej sieci Natura 2000. Przewiduje się konieczność ochrony obszarów wodno-błotnych oraz skutecznej rekultywacji terenów zdegradowanych. W przypadku priorytetu dotyczącego wpływu środowiska na zdrowie konieczne będzie dostosowanie emisji zanieczyszczeń powietrza do ostrych limitów emisji dwutlenku siarki, tlenków azotu, amoniaku i pyłu zawieszzonego z obiektów energetycznych, przemysłu i transportu drogowego. Konieczne będzie przestrzeganie limitów emisyjnych gazów cieplarnianych oraz węglowodorów z przeładunków paliw płynnych. Ze względu na wpływ zasobów wodnych na równowagę rozwoju, zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych należy uwzględnić wymagania związane z wdrażaniem ustaleń Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Z członkostwa w Unii wynikają zobowiązania w zakresie wdrażania Dyrektyw Unii Europejskiej. Zasady polityki regionalnej Unii Europejskiej na lata 2007-2013 przenoszone są na procesy programowania na poziomie krajowym, a dalej także na poziom regionów. Oprócz generalnej zasady zrównoważonego rozwoju, polityka ekologiczna państwa określa również szereg zasad szczegółowych, a wśród nich:

- zasadę prewencji i przezorności – oznaczającą, że odpowiednie działania powinny być podejmowane wcześniej niż pojawienie się realnego problemu; zasada ta wykorzystuje przede wszystkim: planowanie przestrzenne jako zapobieganie potencjalnym konfliktom na styku kilku płaszczyzn, w szczególności działalności gospodarczej, życia społeczności lokalnej i przyrody, stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) jako zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń, recykling materiałów, surowców, energii, wody, pro-środowiskowe systemy zarządzania;
- zasadę integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi – oznaczającą uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi;
- zasadę regionalizmu – oznaczającą rozszerzenie uprawnień dla samorządów i wojewodów, regionalizowanie ogólnokrajowych narzędzi polityki ekologicznej, skoordynowanie polityki regionalnej z regionalnymi ekosystemami w Europie;
- zasadę uspołecznienia – oznaczającą stworzenie warunków do udziału obywateli w procesie kształtowania modelu zrównoważonego,
- zasadę „zanieczyszczający płaci” – oznaczającą pełną odpowiedzialność sprawcy za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń dla środowiska;
- zasadę subsydiarności – oznaczającą stopniowe przekazywanie części kompetencji i uprawnień decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska na właściwy szczebel regionalny lub lokalny (wojewódzki, powiatowy, gminny), tak, aby był on rozwiązywany na najniższym szczeblu, na którym może zostać skutecznie i efektywnie rozwiązany;
- zasadę skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej – oznaczającą minimalizację nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

2.2. Dokumenty krajowe

Cele i zadania dotyczące ochrony środowiska i gospodarki odpadami, wskazujące za reguły na konieczność zmniejszenia presji na środowisko, zawarte są w szeregu krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, obejmujących szeroko rozumiane kwestie planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego. Poniżej przedstawiono pokrótce kilka najważniejszych dokumentów, z którymi musi być zgodny niniejszy POŚ.

⇒ **Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 (wersja przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 16.12.2008 r.)**

„Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” bierze pod uwagę zobowiązania wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przy jej opracowywaniu uwzględniono nie tylko strategiczne i programowe dokumenty rządu Rzeczypospolitej Polskiej, ale także Wspólnoty Europejskiej. Polska polityka ekologiczna opiera się

na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju. Przykładowo, pod kątem gospodarki odpadami PEP ustanowiła następujące cele średniookresowe do 2016 r.:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.),
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko,
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

PEP wskazuje, że aby osiągnąć ww. cele średniookresowe konieczne jest w latach 2009 – 2012:

- zorganizowanie banku danych o odpadach (do końca 2009 r.),
- reforma obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach, dająca władzom samorządowym znacznie większe uprawnienia w zarządzaniu i kontrolowaniu systemu (do końca 2009 r.),
- zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych biodegradowalnych oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inwestycji dotyczących odzysku i recyklingu odpadów, a także wspieranie wdrożeń nowych technologii w tym zakresie,
- dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE (do końca 2009 r.),
- wprowadzenie rozwiązań poprawiających skuteczność systemu recyklingu wyeksploatowanych pojazdów,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne modernizacji technologii prowadzących do zmniejszania ilości odpadów na jednostkę produkcji (technologie małoodpadowe),
- realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu wspieranych dotacjami Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych,
- wzmocnienie przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli podmiotów odbierających odpady od wytwórców oraz podmiotów posiadających instalacje do odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów,
- dokończenie akcji likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne oraz akcji eliminacji PCB z transformatorów i kondensatorów (do końca 2010 r.).

⇒ **Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010**

KPGO został sporządzony jako realizacja przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach, która wprowadza obowiązek opracowania planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Podstawą do formułowania zadań KPGO jest II Polityka Ekologiczna Państwa, art. 5 ustawy o odpadach oraz realne problemy gospodarki odpadami.

Zgodnie z polskim i unijnym prawodawstwem w dziedzinie odpadów do opracowania zakresu zadań przyjęto następujące zasady postępowania z odpadami:

- zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów,

- zapewnienie odzysku, w tym głównie recyklingu odpadów, których powstania w danych warunkach techniczno - ekonomicznych nie da się uniknąć,
- unieszkodliwianie odpadów (poza składowaniem)
- bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska składowanie odpadów, których nie da się, z uwagi na warunki techniczno - ekonomiczne poddać procesom odzysku lub unieszkodliwiania.

KPGO zawiera zadania w zakresie gospodarki odpadami konieczne do realizacji celów zawartych w dokumencie pt.: „II Polityka ekologiczna państwa”, jak również określone w „Programie wykonawczym do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002 – 2010” i „Narodowym programie przygotowania do członkostwa” w obszarze „Środowisko” wraz z zestawem planów implementacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem planów implementacyjnych Dyrektyw UE w zakresie odpadów. Nadrzędnym celem KPGO 2010 jest osiągnięcie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz z polityką ekologiczną państwa, w którym realizowane są zasady gospodarki odpadami wynikające z zobowiązań międzynarodowych oraz przepisów krajowych. Główne cele strategiczne wynikające z KPGO 2010 to:

- uniezależnienie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- zamknięcie do końca 2009 r. składowisk odpadów niespełniających przepisów prawa,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- stworzenie kompleksowej bazy danych obejmującej zagadnienia gospodarki odpadami.

KPGO 2010 formułuje również dodatkowe cele szczegółowe dla poszczególnych grup odpadów. Przyjęte cele szczegółowe dla odpadów komunalnych to:

- objęcie systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców najpóźniej do 2007 r.,
- objęcie 100% mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów (dla którego określono minimalne wymagania) najpóźniej do końca 2007 r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, aby nie było składowanych:
 - w 2010 więcej niż 75%,
 - w 2013 więcej niż 50%,
 - w 2020 więcej niż 35%,
 - masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do poziomu maks. 85% wytworzonych odpadów do 2014 r.,
- zmniejszenie do 200 liczby składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne do końca 2014 r.

Osiągnięcie wyżej wymienionych celów wymaga realizacji wielu działań, które wymienione są w KPGO 2010:

- kontrola przez gminy stanu zawierania umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, co skutkować powinno objęciem stosownymi umowami lub decyzjami 100 % mieszkańców kraju,
- kontrolowanie przez gminy wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości obowiązków wyspecyfikowanych w ww. zezwoleniach dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- doskonalenie systemów ewidencji gospodarowania odpadami komunalnymi,
- prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych m.in.: odpadów zielonych z ogrodów i parków, papieru i tektury, odpadów opakowaniowych ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe, tworzyw sztucznych i metali, zużytych baterii i akumulatorów, itp. Pozostałe frakcje odpadów komunalnych mogą być zbierane łącznie, jako zmieszane odpady komunalne, choć w przypadku zapotrzebowania

na kompost dobrej jakości wymagane jest wydzielenie odpadów ulegających biodegradacji ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych.

Mając na uwadze możliwie duży stopień odzysku wytworzonych odpadów oraz właściwy sposób ich unieszkodliwiania konieczne jest ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez budowę linii technologicznych do ich przetwarzania, głównie takich jak: kompostownie odpadów organicznych, linie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacje fermentacji odpadów (organicznych lub zmieszanych), zakłady termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych. Według KPGO 2010 podstawą gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce mają być systemy rozwiązań regionalnych, w których uwzględnione będą wszystkie niezbędne elementy tej gospodarki w odniesieniu do specyficznych uwarunkowań regionów.

Systemy te powinny opierać się o zakłady zagospodarowania odpadów posiadające przepustowość wystarczającą do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez minimum 150 tys. mieszkańców. Zakłady te powinny zapewniać następujący zakres usług:

- mechaniczno-biologiczne lub termiczne przekształcanie zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni,
- składowanie uprzednio przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych (pozostałości z sortowania),
- kompostowanie odpadów zielonych,
- sortowanie poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (opcjonalnie),
- zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych (opcjonalnie),
- zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (opcjonalnie).

W przypadku aglomeracji lub regionów, zamieszkałych przez co najmniej 300 tys. mieszkańców, preferowaną metodą zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych jest ich termiczne przekształcanie.

W celu bezpiecznego składowania odpadów niezbędnym jest doprowadzenie wszystkich składowisk odpadów do stanu spełniającego wymogi prawa i ochrony środowiska do końca 2009 r., a jeśli okaże się to niemożliwe, koniecznym będzie zamknięcie poszczególnych składowisk nie odpowiadających wymogom.

KPGO 2010 wskazuje na zasadność zmniejszenia ilości małych lokalnych składowisk odpadów komunalnych i zapewnienia funkcjonowania składowisk ponadgminnych w ilości 5 do 15 (maksymalnie) obiektów w skali województwa do końca roku 2014, o łącznej pojemności wystarczającej na co najmniej 15-letni okres eksploatacji, do których długość dojazdu nie będzie większa niż 30 km (a jeśli większa – zasadnym jest zastosowanie przeładunkowego systemu transportu). W przypadku składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne KPGO 2010 preferuje obiekty obsługujące obszar zamieszkiwany przez co najmniej 150 tys. mieszkańców.

W zakresie odpadów innych niż komunalne, w tym niebezpiecznych, cele przedstawione w KPGO 2010 wynikają m.in. z obowiązujących uregulowań prawnych krajowych i unijnych oraz tematycznych dokumentów strategicznych i programowych. Posługując się pewnym uogólnieniem można uznać, iż dla ich realizacji sformułowano następujące kierunki działań:

- wdrażanie metod zagospodarowania odpadów niebezpiecznych spełniających kryteria najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym opracowanie i wdrożenie innowacyjnych technologii w zakresie zagospodarowania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych,
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych oraz minimalizacja strumienia odpadów niebezpiecznych poddawanych procesom unieszkodliwiania poprzez składowanie,
- rozwój systemów zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych (małe i średnie przedsiębiorstwa), z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.

⇒ Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski

W dniu 14 maja 2002 roku Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Realizacja Programu została przewidziana na lata 2003 – 2032, głównie z uwagi na wieloletnią trwałość płyt azbestowo-cementowych i innych wyrobów stosowanych w budownictwie, dużą ilość tych wyrobów oraz wysokie koszty usuwania. Cele „Programu ...” sformułowane zostały następująco:

- sukcesywne eliminowanie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i oczyszczenie z nich terytorium Polski,
- eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych kontaktem z azbestem,
- sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

W „Programie...” przyjęto założenie, że w ciągu trzydziestoletniego okresu jego realizacji, tj. od 2003 r. do 2032 r. nastąpi:

- wdrożenie stosowanych w Unii Europejskiej przepisów prawnych oraz norm postępowania 6 z wyrobami zawierającymi azbest,
- oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- unieszkodliwianie odpadów azbestowych znajdujących się na drogach i placach,
- złożenie odpadów azbestowych na 84 składowiskach o powierzchni od 1 do 5 ha, zlokalizowanych na terenie całego kraju,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych oddziaływaniem azbestu,
- likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko.

W tym celu zaplanowano realizację takich zadań, jak:

- prowadzenie działalności informacyjno-popularyzacyjnej na temat azbestu,
- prowadzenie działalności szkoleniowej dla pracowników administracji państwowej,
- utworzenie Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zawodowego Związanych z Azbestem,
- utworzenie bazy danych o lokalizacji, ilości i stanie istniejących wyrobów zawierających azbest, oraz utworzenie bazy danych niezbędnych do skutecznego monitorowania realizacji zadań przewidzianych „Programem...”,
- opracowanie wojewódzkich, powiatowych i gminnych planów ochrony przed szkodliwością azbestu oraz programów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- wspieranie inicjatyw samorządu terytorialnego dotyczących oczyszczania miejsc publicznych z azbestu,
- budowę składowisk odpadów zawierających azbest,
- monitorowanie realizacji „Programu...”,
- usunięcie wyrobów zawierających azbest.

Jako docelowy przyjęto 30-letni okres realizacji tego programu (rok 2032 jako termin osiągnięcia celów). Według doniesień Ministra Gospodarki, w 2009 roku dokument przestanie obowiązywać (ze względów prawnych nie można go było poddać potrzebnej aktualizacji), a w jego miejsce Rada Ministrów zatwierdzi „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2008-2032”.

⇒ Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Dyrektywa 91/271/EWG z 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych nałożyła na państwa członkowskie Unii Europejskiej obowiązek m.in. wyposażenia aglomeracji powyżej 2000 RLM w zbiorcze systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków oraz odprowadzania do wód ścieków komunalnych odpowiednio oczyszczonych z substancji biologicznie rozkładalnych. W celu wypełnienia tych zobowiązań w Polsce został opracowany Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), który zawiera wykaz aglomeracji powyżej 2000 RLM oraz wykaz

niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych. Program obejmuje następujące kategorie działań inwestycyjnych: budowę i modernizację zbiorczych sieci kanalizacyjnych, a także budowę nowych oraz modernizację rozbudowę istniejących oczyszczalni ścieków. W najnowszym projekcie aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych znalazło się 1635 aglomeracji. Inwestycje, które znalazły się w wykazie będą traktowane priorytetowo przez instytucje finansujące. Całkowity koszt przedsięwzięć uwzględnionych w KPOŚK w latach 2005 - 2015 szacuje się na ponad 73 mld zł. W tym czasie ma powstać ok. 73 tys. km sieci kanalizacyjnej oraz zostanie zmodernizowanych lub wybudowanych ponad 1,7 tys. szt. oczyszczalni ścieków.

2.3. Dokumenty regionalne

Programy ochrony środowiska są uchwalane przez odpowiednie organy samorządowe. W obowiązującym stanie prawnym dokumenty te nie są aktami prawa miejscowego. Oznacza to, że nie są one zbiorem praw i obowiązków dla przedsiębiorców czy jednostek organizacyjnych niebędących przedsiębiorcami, a więc nie wywołują bezpośrednich skutków prawnych. W zasadzie dokumenty typu POŚ i PGO są obowiązujące przede wszystkim dla administracji rządowej i samorządowej różnych szczebli (adresowane są do jej organów). W odniesieniu do sektora gospodarczego wytyczają jednak priorytety, które właśnie poprzez administrację przełożyć się mogą na realizację konkretnych przedsięwzięć.

Najważniejszymi dokumentami, z jakimi spójny musi być POŚ, są:

⇒ Wojewódzki Program Ochrony Środowiska (aktualizacja 2008)

W oparciu o diagnozę stanu środowiska, uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne polityki ochrony środowiska oraz wymagania w zakresie jakości środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (określone stosownymi ustawami, aktami wykonawczymi, implementacją dyrektyw UE) – w aktualizacji Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska przedstawiono priorytety jego realizacji wraz z głównymi kierunkami działań zmierzających do systematycznej poprawy jakości środowiska i racjonalnego użytkowania jego zasobów. Są to:

- Ochrona wód i gospodarka wodna: pomimo zauważalnej poprawy jakości wód powierzchniowych, ich stan jest wciąż niezadowolający. Ochrona wód przed zanieczyszczeniami i nadmierną eksploatacją oraz zabezpieczenie środowiska przed zagrożeniami związanymi z wodą (powódź, susza), wymagają realizacji szeregu przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych. Główne kierunki działań w tym zakresie, w perspektywie do 2014 roku to:
 - kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych (w tym zagospodarowanie wód kopalnianych, ochrona GZWP nr 333, 335, kontynuacja rozwiązań związanych z wprowadzaniem zamkniętych obiegów wody w przemyśle, wodoszczędnych technologii produkcji, modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę miast, ukierunkowanych na zmniejszenie strat wody, budowa zbiorników małej retencji (wg aktualnie opracowywanego Programu Małej Retencji) oraz odbudowa retencji glebowo – gruntowej),
 - ochrona przed powodzią (w tym modernizacja i budowa obwałowań, budowa polderów, przebudowa i udroźnienie koryt rzecznych, budowa i modernizacja jazów i śluz, zapobieganie lokalizacji zabudowy na terenach zalewowych, ochrona obszarów wodno-błotnych, zalesianie wododziałów), opracowanie Studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalającego granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz kierunki ochrony przed powodzią,
 - zarządzanie wodami (w tym opracowanie planów gospodarowania wodami, współpraca transgraniczna z Republiką Czeską, analiza stanu zasobów wodnych w regionie wodnym, opracowanie warunków korzystania z wód regionu wodnego, prowadzenie katastru wodnego, pozwolenia zintegrowane i wodnoprawne, kontrola gospodarowania wodami),
 - zaopatrzenie w wodę (w tym dokończenie budowy sieci wodociągowych, budowa zastępczych ujęć wody oraz budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych),

- gospodarka ściekowa (w tym realizacja programu budowy, rozbudowy, modernizacji systemów kanalizacyjnych z oczyszczalniami ścieków, likwidacja zrzutu ścieków nieoczyszczonych, obniżenie ładunków zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych (w tym w szczególności zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego), budowa podczyszczalni w zakładach przemysłowych, rozbudowa systemu monitoringu jakości wód, budowa zbiorników na gnojowicę i gnojówkę w sektorze rolnym, kontrola oraz likwidacja obiektów produkcyjnych o nieodpowiednich technologiach w rolnictwie (np. fermy wielkoprzemysłowe).
- Ochrona powierzchni ziemi przed odpadami: działania w tym zakresie ukierunkowane będą na zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie gospodarczego wykorzystania odpadów wytworzonych oraz stworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zagospodarowania odpadów. Rozwiązanie tego problemu wymaga wsparcia ze strony samorządu województwa, ponieważ na szczeblu lokalnym możliwości wprowadzenia systemowych rozwiązań są minimalne. Zgodnie z "Planem Gospodarki Odpadami województwa opolskiego" głównymi celami do 2014 roku są:
 - minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów,
 - wprowadzenie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi, zapewniającej osiągnięcie ustalonych dla województwa limitów i poziomów odzysku,
 - utworzenie 5 Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w których będą funkcjonowały Zakłady Zagospodarowania Odpadów,
 - wprowadzenie nowoczesnego systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów powstających w sektorze gospodarczym,
 - pełne zagospodarowanie wytworzonych odpadów (uszczelnienie systemu).
- Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami i środowiska człowieka przed hałasem: priorytet ten wymaga przede wszystkim kontynuacji działań realizowanych dotychczas dla poprawy jakości powietrza, zwłaszcza intensyfikacji działań ukierunkowanych na proekologiczne rozwiązania systemu transportu. Główne kierunki działań to:
 - zmniejszenie emisji komunikacyjnej, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych (Opole, Strzelce Opolskie, Kędzierzyn – Koźle, Nysa, Brzeg, Praszka, Gorzów Śląski, Ozimek),
 - zmniejszenie niskiej emisji zanieczyszczeń w miastach i na terenach wiejskich,
 - kontynuacja ograniczania emisji przemysłowych w tym w szczególności w zakładach mogących znacząco oddziaływać na środowisko (wg nomenklatury GUS zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza),
 - zmniejszenie negatywnego oddziaływania hałasu na człowieka i środowisko.
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody: priorytet ten dotyczy przede wszystkim nowego podejścia do ochrony przyrody, uwzględniającego europejskie wymogi w tym zakresie. Istotnymi zagadnieniami jest również ochrona i zrównoważony rozwój lasów. Główne kierunki to:
 - wdrożenie systemu NATURA 2000,
 - optymalizacja sieci obszarów chronionych, zapewniająca spójność ekologiczną województwa oraz ochronę różnorodności biologicznej, w tym pobudzenie aktywności samorządów,
 - realizacja programu rolno-środowiskowego,
 - realizacja wojewódzkiego programu zwiększania lesistości, w tym zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolniczej lub zdegradowanych.
- Ochrona powierzchni ziemi i środowiska glebowego: priorytet dotyczy przede wszystkim działań rekultywacyjnych i rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych wskutek eksploatacji surowców mineralnych oraz ochrony gleb. Główne kierunki to:
 - bieżąca rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych
 - rewitalizacja terenów dawnych wyrobisk górniczych
 - zalesianie gruntów rolniczo nieprzydatnych do produkcji rolnej lub zdegradowanych.

⇒ **Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami (aktualizacja 2008)**

Celem dokumentu jest określenie systemu dobrej gospodarki odpadami na Opolszczyźnie uwzględniającej wymagania środowiskowe, ekonomiczne i społeczne. Zaktualizowany Plan

przedstawia propozycję nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarowania odpadami, zgodnego z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami, Polityką Ekologiczną Państwa, przepisami oraz dobrymi praktykami w dziedzinie zarządzania systemami gospodarki odpadami. Dokonano analizy stanu aktualnego w omawianej dziedzinie w odniesieniu do regionu. Zidentyfikowano występujące problemy i wskazano słabe strony istniejącego stanu. W odniesieniu do analizy stanu aktualnego sformułowano cele i kierunki działań oraz zadania z zakresu gospodarki odpadami mające na celu wyeliminowanie zidentyfikowanych nieprawidłowości. Cele te sformułowano następująco:

Cel 1. Transformacja systemu gospodarowania z obecnego układu wytwórca -składowisko do układu wytwórca - efektywna selekcja/segregacja - przetworzony odpad.

Miary:

- co najmniej 50% wytworzonego strumienia odpadów komunalnych poddawane jest zagospodarowaniu w celu oddzielenia frakcji nadających się do dalszego przerobu
- 100% wytwórców odpadów objętych jest systemem gospodarowania odpadami

Cel 2. Usunięcie wyrobów zawierających PCB i przeterminowanych środków ochrony roślin do 2010 r. oraz wyrobów zawierających azbest do 2032 r.

Miary:

- całkowite usunięcie PCB i przeterminowanych środków ochrony roślin (w tym likwidacja mogilników) z województwa oraz skierowanie ich do bezpiecznego unieszkodliwienia
- ścisła kontrola i poprawne unieszkodliwianie strumienia azbestu i pestycydów przedostających się do środowiska

Cel 3. Rozwiązanie problemu komunalnych osadów ściekowych

Miary:

- 40% masy powstających komunalnych osadów ściekowych jest wykorzystywane w sposób inny niż składowanie, wykorzystanie rolnicze i wykorzystanie do rekultywacji.

Wynikające z celów kierunki działań określono w sposób następujący:

1. Zwiększenie efektywności rozdziału strumienia odpadów i jego zagospodarowania u źródła
2. Redukcja strumienia odpadów trafiających na składowisko, w szczególności frakcji ulegającej biodegradacji
3. Tworzenie i promocja rozwiązań z zakresu energetyki odnawialnej opartej na strumieniu odpadów lub odpadach zmagazynowanych
4. Zintegrowanie gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi z zakładami zagospodarowania odpadów oraz kontynuacja działań w celu spalania komunalnych osadów ściekowych w piecach obrotowych istniejących cementowni
5. Wzmocnienie obecnego systemu zarządzania gospodarką odpadową w województwie.

Dla poszczególnych grup odpadów dodatkowo uszczegółowiono cele i kierunki działań.

W oparciu o dokonane założenia i przyjęte cele, a także po uwzględnieniu szeregu uwag, zaproponowano system gospodarki odpadami. Polega on na podziale województwa na Regiony Gospodarki Odpadami Komunalnymi (północny, zachodni, wschodni, centralny oraz jeden międzywojewódzki), w ramach których będą realizowane przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem wytwarzanych odpadów. W pierwszej kolejności uznano, iż koniecznym jest zintensyfikowanie selektywnego zbierania odpadów oraz objęcie wszystkich mieszkańców systemem odbierania odpadów komunalnych. Następnie zaproponowano 2 techniczne systemy gospodarowania odpadami. W wyniku analizy środowiskowej, ekonomicznej i społecznej dokonano wyboru wariantu optymalnego. Polega on na kierowaniu zebranych odpadów do sortowni odpadów zebranych selektywnie oraz zakładów produkcji paliwa alternatywnego, które będą dzieliły strumień odpadów na kolejne frakcje: ulegającą biodegradacji (kierowaną następnie do zagospodarowania w instalacjach obróbki biologicznej ze wskazaniem na fermentację), inertną (balast kierowany na składowisko), surowcową (nadającą się do odzysku materiałowego) oraz na paliwo alternatywne (kierowane do termicznego przekształcenia – odzysku energetycznego – w cementowni, elektrowniach bądź w ciepłowniach komunalnych). Dokument wprowadził

rekomendacje dla pozostałości po procesie przerobu odpadów, tj. kryteria jakościowe dla paliwa alternatywnego oraz dla pozostałości po procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów. W kwestii zagospodarowania odpadów niebezpiecznych przewidziano do realizacji takie działania, jak m.in.: wprowadzenie selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych, monitoring przepływu strumieni odpadów, nadzór nad spełnianiem wymogów ochrony środowiska przez instalacje odzysku bądź unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych. Oprócz działań technicznych zaproponowano szereg rozwiązań organizacyjnych mających ułatwić wprowadzanie systemu, a także jego efektywne funkcjonowanie. Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami przynosi dość skonkretyzowane, jak na ten poziom opracowania, wskazania i udziela rekomendacji dla konkretnych rozwiązań. Pozwala to na zwiększenie egzekwowalności zapisów omawianego dokumentu. Dokument poddano procedurze oceny oddziaływania na środowisko, której elementem było wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko. Wnioski z niej wypływające wskazują na celowość opracowania niniejszego dokumentu oraz szereg pozytywnych skutków wynikających z przyjęcia zaproponowanych w nim rozwiązań.

⇒ **Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007 – 2013 (dalej: RPO WO 2007-2013) został przyjęty przez Komisję Europejską 1 października 2007 r. RPO WO 2007-2013 jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego, co oznacza, że przyczynić się ma do osiągnięcia celów w niej określonych poprzez podejmowanie działań, które uznano za najistotniejsze w latach 2007- 2013 z punktu widzenia rozwoju regionu oraz które jednocześnie kwalifikują się do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. W Programie zagadnienia z zakresu ochrony środowiska uzyskały wysoką rangę. Jednym z celów strategicznych dokumentu jest poprawa stanu środowiska naturalnego i ochrona przyrody oraz zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. Cel ten będzie osiąganym poprzez realizację Osi Priorytetowej 4 pn. „Ochrona środowiska”. Składają się na nią następujące elementy:

- poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez unowocześnienie gospodarki wodno-ściekowej oraz zmniejszenie zagrożenia powodziowego;
- zwiększenie stopnia segregacji oraz ponownego wykorzystania odpadów;
- poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych Opolszczyzny.

W ramach gospodarki wodno-ściekowej główny nacisk położony będzie na realizację projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków oraz budowy i rozbudowy systemów kanalizacyjnych, podłączonych do oczyszczalni ścieków, bezwzględnie na terenach miast, jak również na terenach wiejskich. Projekty dotyczące sieci wodociągowej będą realizowane tylko w przypadku, gdy stanowią one element projektu kanalizacyjnego. Natomiast w celu rozszerzenia systemu kontroli jakości wody i ochrony wód podziemnych przed ich zanieczyszczeniem, wsparcie uzyskają przedsięwzięcia polegające na rozbudowaniu systemu monitorowania poprzez zakup urządzeń i niezbędnego wyposażenia.

Zadania realizowane w celu zmniejszenia zagrożenia przeciwpowodziowego będą realizowane poprzez uzupełnienie i kontynuację działań wynikających z „Programu dla Odry 2006” realizowanego na terenie województwa opolskiego. Należy dążyć do zwiększenia retencji wód w powiązaniu z kompleksową modernizacją i rozbudową systemu polderów, suchych zbiorników, wałów i innych urządzeń wodnych, a także usprawnianiem i doskonaleniem istniejącego systemu monitorowania zagrożeń powodziowych. Działania te winny tworzyć warunki dla utrzymania i stopniowego rozwoju żeglugi śródlądowej oraz wykorzystania potencjału energetycznego wód do produkcji energii odnawialnej. Ochrona przeciwpowodziowa winna uwzględniać działania na rzecz zachowania i odtworzenia ekosystemów rzek i ich dolin, a także utrzymanie w dobrym stanie technicznym i ekologicznym wód płynących i urządzeń wodnych istotnych dla rolniczego wykorzystania.

W zakresie gospodarki odpadami za konieczne uznano zwiększenie stopnia segregacji, rozwój systemów zbierania odpadów oraz ponownego ich wykorzystania. W ramach Programu wsparcie uzyskają między innymi działania dotyczące zamykania i rekultywacji składowisk odpadów,

segregacji i recyklingu, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania odpadów i biogazu pochodzącego ze składowisk, oczyszczalni ścieków, kompostowni do celów energetycznych i ciepłowniczych zwłaszcza przez małe elektrociepłownie lub bezpośrednio do celów technologicznych. W programie istotną rolę przypisano działaniom zmierzającym do unieszkodliwiania i odzysku osadów z komunalnych oczyszczalni ścieków, jeżeli jest to możliwe wykorzystanie ich do celów energetycznych oraz podjęcie działań mających na celu selekcję i zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych. Ze względu na brak w województwie opolskim składowiska na odpady zawierające azbest, szczególnie wspierane będą działania dotyczące budowy składowiska lub rozbudowy już istniejących składowisk o kwatery na te odpady.

W ramach RPO WO 2007-2013 wspierane będą działania służące ochronie powietrza. Dofinansowanie uzyskają m.in. projekty dotyczące wymiany źródeł ciepła, budowy i modernizacji sieci ciepłowniczych w obiektach publicznych, prowadzące do ograniczenia emisji gazów i pyłów do atmosfery. Ponadto dofinansowanie uzyskają działania o zasięgu regionalnym związane z monitoringiem jakości powietrza. Dążyć się będzie także do szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Realizowane będą działania zmierzające do budowy urządzeń i instalacji służących do wytwarzania, magazynowania, przesyłu i produkcji energii odnawialnej tj. m.in. słonecznej, wiatrowej, biomasy, hydroelektrycznej, geotermicznej.

W zakresie działań na rzecz ochrony przyrody realizowane będą projekty z zakresu: ochrony zagrożonych siedlisk przyrodniczych (ekosystemów), zwiększenia drożności korytarzy ekologicznych oraz zachowania różnorodności gatunkowej. Realizowane będą działania zmierzające do ochrony i przywracania bioróżnorodności przyrodniczej i krajobrazowej, zachowania i restytucji siedlisk, w tym wodno-błotnych i leśnych, zapewnienia funkcjonalności korytarzy ekologicznych, a także reintrodukcji gatunków i ochrony ex situ.

Z uwagi na ogólny charakter zapisów RPO WO 2007-2013, został przygotowany dodatkowy dokument pn. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WO 2007-2013. W dokumencie tym ujęte zostały szczegółowe informacje na temat planowanych działań, m.in. rodzaje projektów, typ beneficjentów, oraz maksymalna / minimalna kwota wsparcia na projekty z poszczególnych zakresów.

⇒ **Strategia rozwoju województwa opolskiego 2000 – 2015**

Strategię województwa opolskiego przyjętą na lata 2000 – 2015 przygotowano z myślą o piętnastoletniej perspektywie realizacji. W 2005 r. Strategię zaktualizowano.

W dokumencie tym uwidoczniono mocne i słabe strony województwa opolskiego oraz warunki społeczno-gospodarcze oraz środowiskowe, które bezpośrednio wpływają na plany, programy oraz działania związane z ochroną środowiska na Opolszczyźnie. Do istotnych elementów strategicznych mogących mieć wpływ na ochronę środowiska w regionie zaliczono:

- Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, jak również podnoszenie poziomu kompetencji w zakresie stosowania technologii informacyjnych i komunikacyjnych mieszkańców województwa.
- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Stwarzanie warunków dla rozwoju istniejących oraz powstawania kolejnych organizacji, szczególnie na obszarach wiejskich i małych miejscowości. Propagowanie ich działań m.in. poprzez środki przekazu, edukacji obywatelskiej, aktywności społecznej i przedsiębiorczości.
- Wsparcie lokalnej społeczności i lokalnych liderów oraz zwiększenie ich udziału w kreowaniu polityki regionu poprzez wdrażanie programów i modeli partnerstw lokalnych oraz innych programów mających na celu ożywienie lokalnych społeczności a tym samym zwiększenie potencjału mieszkańców.
- Wspieranie organizacji działających wśród społeczności lokalnej do podejmowania działań na rzecz rozwoju gospodarczego w całym regionie. Efektem tego może być powstanie wielu atrakcyjnych inicjatyw lokalnych.
- Zrównoważenie rozwoju regionu poprzez dążenie do stałego wzmocnienia, poza aglomeracją opolską, innych ośrodków miejskich, przede wszystkim subregionalnych: Kędzierzyna-Koźła i Nysy oraz Brzegu i Kluczborka. Włączenie do zadań regionu wspierania ośrodków ponadlokalnych (powiatowych) i lokalnych w realizacji własnych strategii, komplementarnych ze strategią rozwoju województwa i ukierunkowanych na wielofunkcyjny rozwój regionu.
- Korzystne warunki zamieszkania i rozwoju. Obszarami o największym deficycie mieszkań w wymiarze bezwzględny są miasta regionu (im większe miasto, tym większy deficyt),

natomiast do obszarów o największym zużyciu technicznym substancji mieszkaniowej (z zabudową najstarszą) zalicza się zachodnią i południową część województwa opolskiego.

- Działania rewitalizacyjne. Obejmowanie nimi obszarów miejskich w celu przywrócenia im dawnej świetności (centra starych miast) oraz zapewnienia rozwoju dzielnic mocno zdekapitalizowanych, terenów przemysłowych, powojennych i „blokowisk”. W dzielnicach zdegradowanych, na terenach powojennych i przemysłowych, wspieranie rozwoju poprzez tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych.
- Zachowanie, popularyzacja i wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych Śląska Opolskiego. Ochrona naturalnej bio- i georóżnorodności służąca zarówno zachowaniu najatrakcyjniejszych przyrodniczo obszarów województwa, jak i wykorzystaniu ich do wypoczynku, rekreacji i regeneracji sił człowieka. Realizacja programów ochrony oraz restytucji gatunków i siedlisk zagrożonych oraz wymarłych. Pełniejsze wykorzystanie obiektów i obszarów chronionych w edukacji przyrodniczej. Rozwijanie obszarowego systemu ochrony przyrody dopasowujące go do walorów przyrodniczych i stopnia zagospodarowania województwa, pilnie wymaga utworzenia i zabezpieczenia ostoji europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Zachowanie zróżnicowanych i wielofunkcyjnych lasów województwa, cennych ekosystemów wodnych oraz śródpolnych i przydrożnych zadrzewień pełniących funkcję korytarzy ekologicznych.
- Podniesienie standardu infrastruktury komunikacyjnej. Realizacja poprzez stworzenie sprawnego i bezpiecznego połączenia regionu z autostradą A-4 i aglomeracją opolską, a także modernizację dróg alternatywnych do autostrady. Jako szczególnie ważną wskazywano modernizację wszystkich szlaków komunikacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym i transgranicznym (m.in. Trasa Sudecka i Szlak Staropolski), które przyspieszą i ułatwią skomunikowanie województwa z Warszawą, województwami ościennymi i Republiką Czeską, a także przyczynią się do zwiększenia liczby przejść granicznych oraz podniesienia kategorii już istniejących. Dla zwiększenia bezpieczeństwa oraz jako ważny element zintegrowanego systemu komunikacyjnego w regionie uznano uruchomienie cywilnego portu lotniczego w Kamieniu Śląskim, który obsługiwałby połączenia pasażerskie i towarowe.
- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego. Podejmowania działań mających na celu wspieranie ekologicznych systemów ogrzewania i wzrostu wykorzystania energii odnawialnej.
- Wzrost poziomu produkcji i wykorzystania energii odnawialnej. Wskazanie rolnictwa, jako potencjalnie największego odbiorcy energii ze źródeł odnawialnych, a także mieszkalnictwa i komunikacji. Rekomendowanie uprawy specjalnych roślin energetycznych, jako dającą możliwość wykorzystania mało urodzajnych lub skażonych gleb pod uprawę. Szersze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego.
- Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych oraz powierzchniowych. Objęcie stałym monitoringiem wód podziemnych, ze szczególnym z uwzględnieniem zbiorników GZWP 333 i GZWP 335. Niemniej jako ważny obszar działania wskazano ochronę i poprawę jakości wód powierzchniowych w poszczególnych zlewniach wodociągowych.
- Systemowa gospodarka odpadami i ściekami. Podkreślenie istoty wdrożenia racjonalnego systemu gospodarki odpadami i ściekami, jako zasadniczego elementu współczesnej polityki w zakresie ochrony środowiska. Prawidłowa gospodarka ściekami prowadzona przez budowę i rozbudowę systemów kanalizacyjnych, podłączonych do oczyszczalni ścieków bezwzględnie na terenach miast, jak również w pełni na terenach wiejskich. W zakresie gospodarki odpadami wskazywano na konieczność przeprowadzenia likwidacji tzw. „dzikich składowisk” lub rekultywacji wyeksploatowanych składowisk odpadów, wdrożenie segregacji, selekcji i wtórnego wykorzystania odpadów (recykling), realizację budowy regionalnych centrów zagospodarowania odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych i przerobu surowców wtórnych. Ważny element stanowiła także powszechna edukacja proekologiczna.

Rozdział 3. CHARAKTERYSTYKA GMINY KRAPKOWICE

Położenie Gminy

Gmina Krapkowice położona jest w centralnej części województwa opolskiego w powiecie krapkowickim. Obejmuje swoim zasięgiem miasto Krapkowice i 11 wsi (sołectw): Borek, Dąbrówka Górna, Gwoździce, Kórnicza, Nowy Dwór Prudnicki, Pietna, Rogów Opolski, Steblów, Ściborowice, Żużela, Żywocice. Obszar gminy Krapkowice ma wielkość 9744 ha, co stanowi 22,0 % powierzchni powiatu krapkowickiego i 1,0 % powierzchni województwa opolskiego. Gmina Krapkowice usytuowana jest na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych z Opola do Kędzierzyna-Koźła i Raciborza oraz z Nysy i Prudnika do Strzelec Opolskich.

Według podziału na jednostki fizyczne – geograficzne wynika, że gmina Krapkowice położona jest w mezoregionie Kotliny Raciborskiej. Mezoregion ten jest najdalej na południe wysuniętą częścią makroregionu Niziny Śląskiej. Sąsiaduje od wschodu z Płaskowyżem Rybnickim, Wyżyną Katowicką i Garbem Tarnogórskim, od zachodu zaś z Płaskowyżem Głubczyckim. Na południu dolina Odry łączy Kotlinę Raciborską z Kotliną Ostrawską. Wypełnione utworami piaszczystymi i żwirowymi dno kotliny leży poniżej 200 m n.p.m. Rzeźba terenu jest równinna, fragmentarycznie w części gminy falista. Przedmiotowa powierzchnia znajduje się na lewym brzegu rzeki Odry.

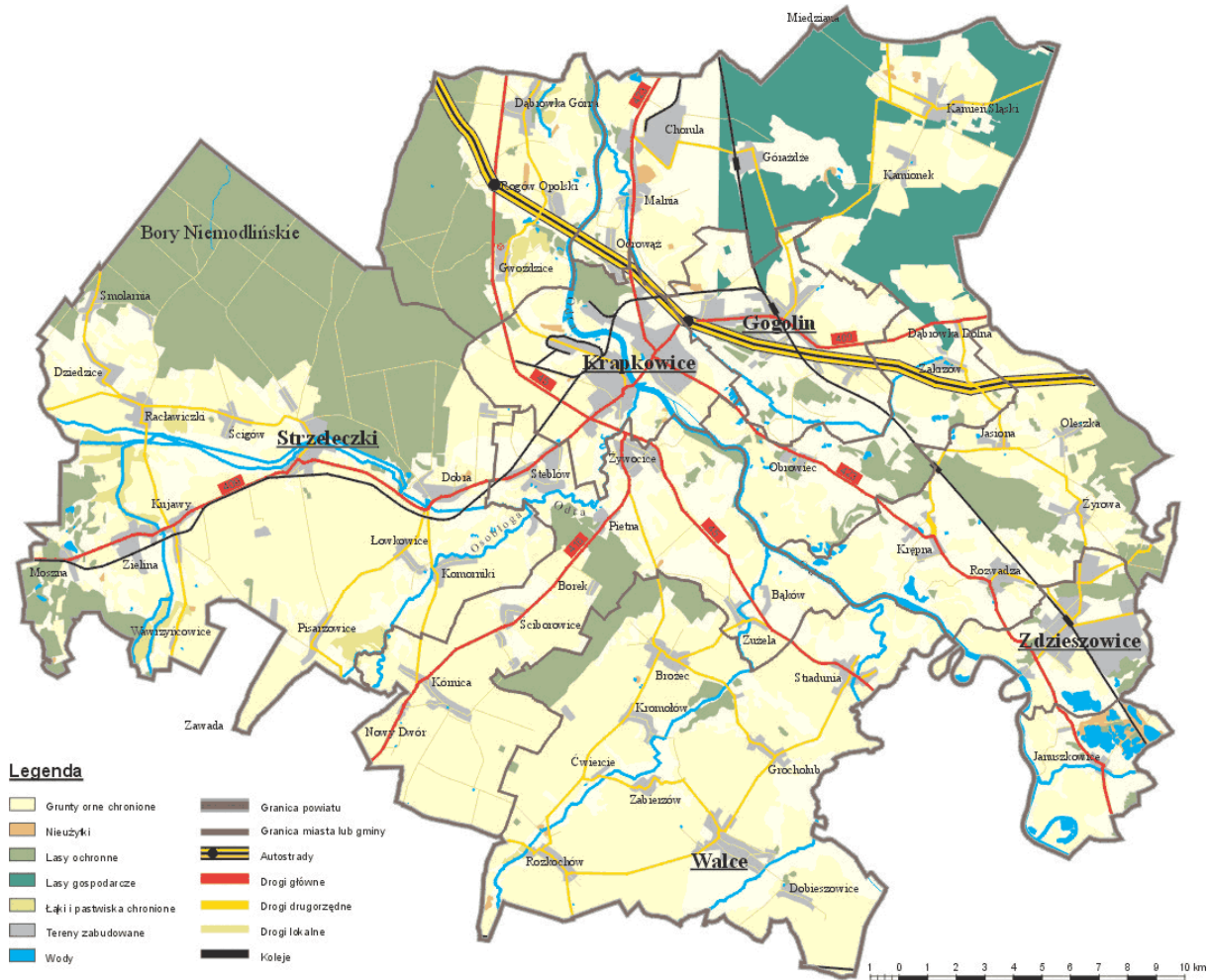
Największym atutem Krapkowic jest ich położenie na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych: tradycyjnego szlaku handlowego do Czech i Moraw oraz jednego z najważniejszych szlaków drogowych Europy - autostrady A4. Gmina Krapkowice dzięki dwóm zjazdom stanowi istotny węzeł komunikacyjny, usytuowany w samym środku A4. Zaletą Krapkowic, oprócz dogodnych połączeń drogowych, jest doskonale utrzymana droga żeglowna na Odrze oraz bliskość dwóch międzynarodowych portów lotniczych w Katowicach i Wrocławiu. Dostępne jest również lotnisko cywilne w oddalonym o 15 km Kamieniu Śląskim.

Administracyjnie gmina Krapkowice należy do Powiatu Krapkowickiego, sąsiaduje z gminami Gogolin (od wschodu), Zdzeszowice (od południowo-wschodu), Głogówek i Walce (od południa), Strzeleczyki (od zachodu), Prószków (od północy) i Tarnów Opolski (od północnego wschodu). Rys. 1

Miasto Krapkowice będące siedzibą władz samorządu gminnego i powiatowego posiada dobrze rozwiniętą funkcję usługową nastawioną na obsługę ponad 70 tys. mieszkańców powiatu krapkowickiego. Ze względu na liczne wyjazdy mieszkańców do pracy poza teren gminy (głównie za granicę do Niemiec) miasto i większość wsi pełni funkcje mieszkaniową.

Jednym z turystycznych atutów miasta, oprócz dobrze zachowanego układu urbanistycznego z zamkiem i murami obronnymi, są liczne zabytki techniki w tym zespół pieców wapienniczych.

Rysunek 1. Położenie Krapkowic na tle powiatu

Źródło: portal internetowy Krapkowickiego Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego i promocji

Warunki klimatyczne

Pod względem warunków klimatycznych na terenie gminy panują jedne z łagodniejszych warunków w województwie, co jest związane z lokalizacją miasta i gminy Krapkowice w dolinie Odry. Jednocześnie warunki te są nieco ostrzejsze niż np. w Opolu.

Na tle innych regionów w Krapkowicach notuje się mniej liczne dni z przymrozkiem, mniej jest także dni z pogodami mroźnymi. Natomiast liczniejsze są przypadki występowania pogody bardzo ciepłej i jednocześnie pochmurnej. Liczba godzin słonecznych w regionie jest stosunkowo mała w porównaniu do wschodniej najbardziej słonecznej części Polski. Najzimniejszymi miesiącami są styczeń i luty. Decydujący wpływ na rozkład opadów atmosferycznych ma rzeźba terenu. Najmniejsze wartości średnie roczne notuje się w dolinie Odry – 603 mm. Natomiast średnia roczna suma opadów dla regionu wynosi 660 mm. Najniższe miesięczne sumy opadów notuje się w lutym, a najwyższe przypadają na lipiec. Liczba dni z pokrywą śnieżną dla regionu wynosi około 55. Na obszarze gminy przeważają wiatry z kierunku północno – zachodniego i zachodniego, zwłaszcza latem. Dominują wiatry słabe i umiarkowanie silne.

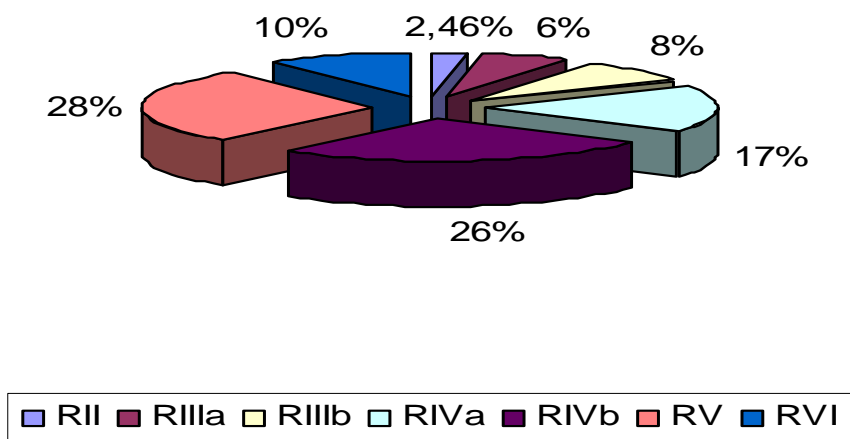
Warunki glebowe

Gmina Krapkowice, w której użytki rolne zajmują ok. 6,5 tys. ha (67 % powierzchni gminy), z uwagi na swoje dość dobre warunki glebowe w części północnej i południowej, dobre tradycje kultury agrarnej, stanowi zaplecze produkcyjne wysokiej jakości produktów rolnych.

Na obszarze gminy Krapkowice dominują grunty średnie i słabe pod względem przydatności rolniczej. Największą powierzchnię zajmują grunty klasy RV (28 %) natomiast jedynie 8,46 % to grunty o lepszej przydatności rolniczej (RII i RIIIa). Biorąc pod uwagę wielkość gruntów rolnych 6432 ha, odnotowuje się bardzo duży udział gruntów ornych – 5548 ha tj. 86,3 % i tylko 13,7 % zajmują łąki i pastwiska.

Pod względem typologicznym przeważają na obszarze gminy gleby autogeniczne z typami gleb brunatnych kwaśnych i wylugowanych, gleb rdzawych, a na tarasach rzeki Odry i Osobłogi występują mady rzeczne i gleby organiczne. Rys. 2

Rys. 2 Struktura użytkowania gruntów

Rys. 2 Udział procentowy poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych występujących na terenie gminy Krapkowice

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI najniższą.

Gleby na terenie gminy Krapkowice można zakwalifikować do następujących kompleksów przydatności rolniczej:

Kompleks I pszenno-bardzo dobry zajmuje powierzchnię 110,2 ha, co stanowi ok. 2 % wszystkich gruntów ornych, zaliczane są gleby klas I i II,

Kompleks II – pszenno-dobry pokrywa powierzchnię 818,1 ha (14,7 % gruntów ornych), należą tu gleby klas IIIa i IIIb,

Kompleks III – pszenno-wadliwy z glebami klasy IVa o powierzchni 1004,832 ha, co wynosi 18,1 % gruntów ornych,

Kompleks IV – żytni-bardzo dobry należą do niego grunty klas IIIa, IIIb, IVa,

Kompleks V – żytні słaby należą tu grunty klasy V o powierzchni 1551,877 ha, co stanowi 28 % gruntów ornych,

Kompleks VI – żytні najslabszy, obejmuje grunty klasy VI, które w gminie Krapkowice wynoszą 549,5846 ha (ok.10 % powierzchni gruntów ornych).

Warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne

Obszar gminy zlokalizowany jest na obszarze dorzecza Odry. Wyróżnia się tu następujące dorzecza II rzędu:

- Osobłogi - w części centralno-zachodniej
- Swornicy - w części południowo-zachodniej
- Potoku Abisynia - w części wschodniej
- przyrzecze Odry - obejmujące cieki położone w dolinie zalewowej, w znacznej części będące pozostałością połączeń paleomeandrów z Odrą.

Występują także liczne małe bezimienne cieki wodne, którymi administruje Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krapkowicach. W ramach prac związanych z utrzymaniem rzek w latach 2007 i 2008 zostały przeprowadzone zabiegi na dolnym odcinku rzeki Osobłogi (od Krapkowic do wsi Pietna) polegające na usunięciu drzew i krzewów z koryta. Wykonane zadania w znacznym stopniu zwiększyły drożność rzeki i przyspieszyły spływ wód Osobłogi do Odry.

Gmina Krapkowice jest w posiadaniu 12 740 mb rowów komunalnych pełniących ważną funkcję w zakresie melioracji (rowy nawadniające oraz odwadniające). Całość rowów jest corocznie konserwowana i stale monitorowana. Obok rowów komunalnych do melioracji szczegółowej zaliczana jest także gęsta sieć rowów stanowiących własność rolników indywidualnych oraz innych jednostek. Rowy podlegają działającej na terenie gminy Krapkowice – Spółce Wodnej.

Znaczna część terenu gminy zlokalizowana jest na obszarach zalewowych. Wyróżnia się tu:

- nie chronione przed zalewami międzywale Odry ograniczone do strefy najczęściej 100-200 m od koryta rzeki wałami przeciwpowodziowymi,
- chroniony przed niskimi zalewami naturalny obszar zalewowy zalewany podczas bardziej ekstremalnych stanów powodziowych.

Na terenie gminy Krapkowice występują warunki do wyznaczenia obszarów zagrożenia powodziowego w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne, tj.

- obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią,
- obszarów potencjalnego zagrożenia powodzią.

Pod powierzchnią obszaru gminy występują brzegowe części Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) 332, 333, 335 i 336. O występowaniu brzegowych stref wodonośnych w tych zbiornikach decyduje złożona tektonika. Obecność aż czterech zbiorników wód podziemnych należących do GZWP na terenie gminy jest fundamentalnym uwarunkowaniem rozwoju zagospodarowania przestrzennego, w szczególności na obszarach zasilania i w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Zasoby wód podziemnych związane są ściśle z występującymi utworami geologicznymi. Na obszarze miasta i gminy występują duże zasoby wody pitnej ujmowane z poziomów triasu, trzeciorzędu i czwartorzędu. Wody podziemne występujące w czwartorzędzie związane są z utworami luźnymi - piaskami i żwirami, ujmowane są one na obszarze doliny Odry, charakteryzują się dużą wydajnością dochodząc nawet do 80 m³/h. Trzeciorzędowe warstwy wodonośne występują w kompleksie osadów górnego miocenu i pliocenu. Woda ujmowana jest z głębokości 20-40 m p.p.t. Ujęcia charakteryzują się średnimi wydajnościami na poziomie ok. 50 m³/h. Ponadto wykonano studnie na obszarze miasta Krapkowice o głębokości ok. 90 m, które charakteryzują się bardzo dobrymi wydajnościami do około 140 m³/h. W części północnej miasta Krapkowice wody podziemne występują w piaskowcach dolnego triasu oraz wapieniach i marglach triasu środkowego. Skały wodonośne triasu tworzą duże zbiorniki wód podziemnych zaliczane do tzw. Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). W triasie środkowym występuje zbiornik GZWP 333 Opole-Zawadzkie i w triasie dolnym GZWP 335 Krapkowice – Strzelce Opolskie. Utwory triasu środkowego charakteryzują się układem

szczelinowo – krasowo - porowym, co powoduje z jednej strony możliwość uzupełniania jego zasobów wodnych, z drugiej natomiast jest podatny na wpływ czynników antropogenicznych pogarszających jego jakość. Wody podziemne w triasie dolnym (pstry piaskowiec) występują w piaskowcach drobnoziarnistych na głębokości od 40 do 90 m p.p.t. Średnia wydajność ujęć wynosi ok. 40 m³/h.

Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 335 Krapkowice – Strzelce Opolskie należy do największych w skali województwa ujęć wodnych. Jego powierzchnia wynosi 2 050 km², a szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 50 tys. m³/d. Z uwagi na zagrożenie wód podziemnych przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni ziemi wytypowano dla ww. zbiornika Obszar Wysokiej Ochrony (OWO) o powierzchni 1 000 m².

Warunki geologiczne

Podłoże geologiczne, na którym zlokalizowane są miasto i gmina Krapkowice jest bardzo zróżnicowane. Obszar jest położony na styku dwóch jednostek geologicznych Triasu opolskiego (skały węglanowe dolnego i środkowego triasu) i Rowu Tektonicznego Kędzierzyna-Koźła (wypełnionego trzeciorzędowym osadem). Ponadto północna część gminy: miejscowości Dąbrówka Górna i Rogów Opolski leżą w obrębie południowego obrzeża Depresji Opolskiej (górną kreda). W miejscowości Żywocice podłożem triasu i trzeciorzędu są skały dolnego karbonu (kulmu).

Cała powierzchnia gminy przykryta jest osadami czwartorzędowymi o zmiennej miąższości. W zachodniej części miasta Krapkowice utwory czwartorzędowe nie przekraczają 1 m, a w niektórych miejscach utwory te nie występują. Bezpośrednio pod powierzchnią gleby zalegają wapienie środkowego triasu. Natomiast w dolinie Odry osady czwartorzędowe wykazują miąższość ponad 40 m, miejscami nawet 60 m. Pozostały obszar miast i gminy Krapkowice charakteryzuje się zaleganiem utworów czwartorzędowych, których miąższość wynosi średnio od 20 do 25 m.

W mieście Krapkowice i wsi Steblów znajduje się udokumentowane złożo kruszywa naturalnego „Krapkowice S”. Złożo to nie jest objęte koncesją i nie jest eksploatowane.

Warunki demograficzne

Liczba mieszkańców miasta i gminy Krapkowice ulega nieznacznym zmianom. Analizując okres 2004 – 2007 zaobserwowano spadek liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały zarówno w mieście jak na wsi. Uwarunkowania demograficzne wykazują dużą stabilność. Liczba ludności w gminie nie ulega większym zmianom, od prawie 30 lat kształtuje się na poziomie ok. 25 000 – 24 000 mieszkańców, z widoczną tendencją spadkową. Według GUS, w 2007 liczba mieszkańców wynosiła 23 708 osób, z czego na terenach miejskich – 17 240 osób, na terenach wiejskich – 6 468 osób.

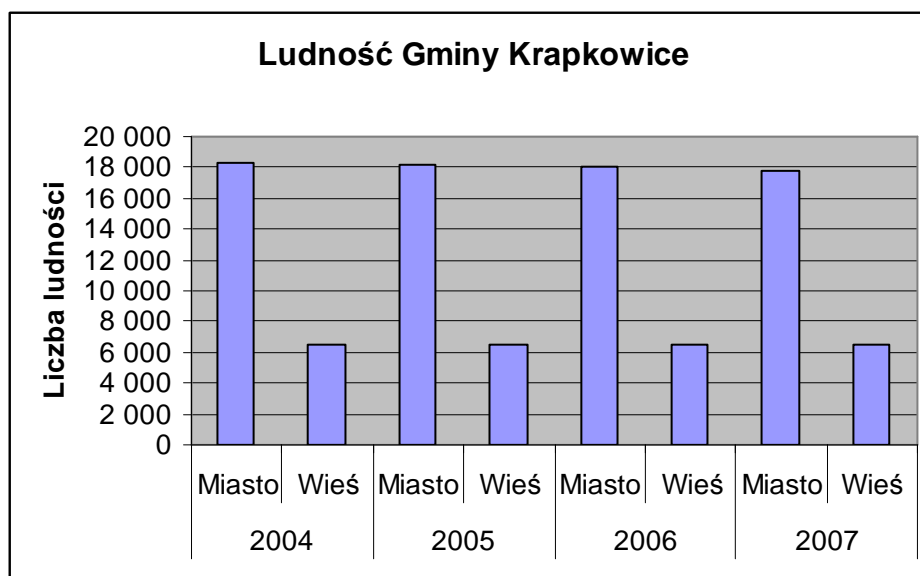
Zmiany w liczbie ludności przedstawia Tabela 1 oraz Rys. nr 3.

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Krapkowice z podziałem na miasto i wieś.

2004		2005		2006		2007	
Miasto	Wieś	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś
18 293	6 513	18 221	6 505	18 034	6 472	17 240	6 468
Razem: 24 806		Razem: 24 726		Razem: 24 506		Razem: 23 708	

Źródło: GUS

Rys. 3 Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Krapkowice

Źródło: GUS

Według danych Urzędu Miasta i Gminy liczba mieszkańców gminy Krapkowice wynosi **23 708** mieszkańców (stan na rok 2007). Podział gminy na poszczególne sołectwa przedstawia się następująco:

Miasto Krapkowice – 17 240

SOŁECTWA:

Borek – 99

Dąbrówka Górna - 866

Gwoździce - 470

Kórnica - 675

Nowy Dwór Prudnicki - 139

Pietna - 356

Rogów Opolski - 654

Stebłów - 978

Ściborowice - 425

Żużela - 573

Żywocice - 1 233

W przeliczeniu procentowym ludność miasta stanowi 72,7% ludności całej gminy, natomiast obszary wiejskie zamieszkuje 27,2% ludności całej gminy Krapkowice.

Działalność gospodarcza

W jednostce miejskiej dominuje funkcja przemysłowo-usługowa i mieszkaniowa. Funkcje przemysłowe na obszarze wiejskim koncentrują się we wsiach Dąbrówka Górna, Rogów Opolski i Stebłów. Główną funkcją pozostałych jednostek wiejskich jest funkcja rolnicza.

Według danych statystycznych GUS na terenie gminy Krapkowice zarejestrowano (wg sektorów własnościowych) 1 944 podmiotów gospodarki narodowej, w tym:

- w sektorze publicznym ogółem 68 podmiotów gospodarki narodowej (wlicza się tutaj: 52 jednostki państwowe i samorządowe prawa budżetowego i 13 spółek handlowych),
- w sektorze prywatnym ogółem 1 876 podmiotów gospodarki narodowej (należy do nich 1 629 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 136 spółek handlowych, 58 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, 10 spółdzielni, 1 fundacja oraz 42 stowarzyszenia i organizacje społeczne).

Tabela 2. Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie gminy Krapkowice

Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Sektor publiczny		Sektor prywatny	
1 944	68	Ogółem	1 876	Ogółem
	52	Jednostki państwowe i samorządowe prawa budżetowego	1 629	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
	13	Spółki handlowe	136	Spółki handlowe
			58	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego
			10	Spółdzielnie
1			Fundacja	
42	Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe			

źródło: GUS (stan aktualny na rok 2007)

Przeważająca ilość firm funkcjonuje w sektorze prywatnym 1876, a jedynie 68 podmiotów jest zlokalizowana w sektorze publicznym. Sektor prywatny tworzą głównie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowiące ok. 87% ogółu firm.

Głównym źródłem utrzymania na obszarze Powiatu Krapkowickiego jest przemysł – około 52% ogółu zatrudnionych. Znacznie mniejszy udział w strukturze utrzymania ma budownictwo – 9,6%, edukacja – 7,7%, ochrona zdrowia i opieka społeczna – ok. 7%, transport, gospodarka magazynowa i łączność – 5,5%.

Podstawowe sektory gospodarki powiatu krapkowickiego to:

- przemysł papierniczy i budowlany - 26%
- handel i usługi - 58%
- rolnictwo - 2,5%
- pozostałe - 13,5%

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie miasta i gminy Krapkowice należą:

- Metsä Tissue S.A. w Krapkowicach,
- Packprofil – Krapkowice Sp. z o.o. w Krapkowicach,
- Energetyka Ciepła Opolszczyzny S.A., Zakład Energetyki Ciepłej w Krapkowicach,
- Chespa Sp. z o.o. w Krapkowicach,
- „MebloSoft” Marcin Martynowski z Krapkowic,
- P.U.P „POM” Sp. z o.o. w Krapkowicach,
- BIS Multiserwis Sp. z o.o. W Krapkowicach,
- Biokrap Sp. z o.o. w Krapkowicach,
- Budopap Sp. z o.o. z Krapkowic,
- Zakłady Mechaniczne „ZAMPAP” S.A. w Krapkowicach.

W mieście funkcjonują 2 strefy gospodarcze. Strefa przemysłowa związana z Zakładami Papierniczymi S.A. (obecnie Metsä Tissue Krapkowice) w części południowej Krapkowic oraz strefa związana z d. Śląskimi Zakładami Produkcji Obuwia „Otmęt” w części północnej miasta (w dzielnicy Otmęt).

Dodatkowe obszary aktywności gospodarczej wyznaczone zostały w mieście przy drodze krajowej 45 (w rejonie ulicy Limanowskiego) oraz przy drodze wojewódzkiej nr 409 (w rejonie ulicy Prudnickiej) oraz przy węźle autostradowym „Gogolin” w rejonie ulicy Żeromskiego przy drodze wojewódzkiej nr 423, natomiast na obszarze wiejskim gminy najważniejszy obszar

wyznaczony został w rejonie węzła „Dąbrówka Górna” położony na gruntach wsi Rogów Opolski i Dąbrówka Górna (ok. 200 ha).

Infrastruktura techniczna

Gazociągi

Krapkowice zaopatrywane są w gaz ziemny gazociągami wysokiego ciśnienia relacji:

- Zdieszowice – Wrocław; Ø 400 CN 4,0 MPa;
- Oborowiec – Racibórz; Ø 500/300/250 CN 6,3/40 MPa.

Na terenie miasta znajdują się dwie stacje redukcyjno-pomiarowe.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Istnieje rozbudowany układ sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia, zapewniający pełne zaopatrzenie w energię elektryczną. Podstawowym źródłem zasilania Gminy Krapkowice w energię elektryczną jest bezpośrednie powiązanie z siecią krajowego systemu elektroenergetycznego.

W systemie elektroenergetycznym występują 2 Główne Punkty Zasilania:

- 1) stacja 110/15 kV GPZ Krapkowice zasilana przelotową linią 110 kV relacji GPZ Groszowice – GPZ Zdieszowice,
- 2) stacja 110/15 kV GPZ Papiernia Krapkowice, do której wprowadzony jest odczep z linii 110 kV relacji GPZ Groszowice – GPZ Zdieszowice oraz istniejącej linii napowietrznej, dwutorowej 110 kV relacji GPZ Groszowice – GPZ Zdieszowice.

Uzupełnieniem sieci wysokiego napięcia jest napowietrzna linia 400 Kv relacji Dobrzeń-Wielopole.

Zaopatrzenie w energię cieplną

Miejski system ciepłowniczy Zakładu Energetyki Ciepłej Krapkowice składa się z kotłowni centralnej przy ul. 3 Maja 39 o mocy 23 MWt, sieci ciepłej o długości ok. 11 km oraz 53 węzłów ciepłych pokrywających zapotrzebowanie na ciepło ok. 20 MWt. Poza systemem ciepłowniczym ZEC obsługuje kotłownie przy ul. Kilińskiego (o mocy 0,048 MW) oraz przy ul. Pułaskiego (o mocy 0,119 MW).

W układzie całej gminy 18% zapotrzebowania na ciepło pokrywane jest przez system ciepłowniczy miejski (20MWt); ok.6% pokrywają kotłownie lokalne (ponad 6 MWt) i ok.76% całkowitego zapotrzebowania pokrywane jest przez ogrzewanie indywidualne i kotłownie przemysłowe (85MWt).

Ogólne zapotrzebowanie ciepła w całej gminie szacuje się na ok.110 MWt (łącznie z przemysłem i usługami), w tym ok.88MWt w samym mieście.

W podstawowym źródle systemu miejskiego – kotłowni centralnej występują rezerwy mocy ciepłej szacowane na ok.2 MW. Znaczne rezerwy przesyłania dodatkowej mocy tkwią w istniejących magistralach ciepłych.

Transport i komunikacja

Osią transportową dla miasta, ale i całej gminy jest autostrada A4 Zgorzelec – Korczowa oraz droga krajowa nr 45 Złoczew – Granica Państwa poprzez: Praszkę, Kluczbork, Opole, Krapkowice, Racibórz. Autostrada stwarza dogodne połączenie z Dolnym Śląskiem i aglomeracją śląską, natomiast droga krajowa nr 45 stwarza drogowe połączenie z Opolem, siedzibą województwa i miastami północnej części Opolszczyzny, a na kierunku południowym pokrywa się z tradycyjnym szlakiem handlowym na Czechy i Morawy. W pobliżu miasta Krapkowice znajdują się dwa węzły autostradowe „Dąbrówka” i „Gogolin” po obu stronach Odry. Przez miasto i gminę Krapkowice przebiega droga krajowa nr 45 z Opola do Raciborza. Uzupełnieniem głównych osi transportu drogowego pozostają istniejące drogi wojewódzkie (nr 409, 415, 416, 423, 424, 428) oraz sieć dróg powiatowych i gminnych.

Przez miasto przebiega jednotorowa linia kolejowa znaczenia miejscowego nr 306 relacji Prudnik – Krapkowice (obecnie nieużytkowana, torowisko rozebrane). Na terenie miasta w rejonie zakładów papierniczych Metsä Tissue Krapkowice zlokalizowana jest bocznicą kolejowa.

Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Obszar gminy Krapkowice jest w całości podłączony do sieci wodociągowej. Długość sieci wodociągowej wraz z przyłączami w mieście wynosi 53,0 km, natomiast na terenie sołectw - 83,3 km. Liczba przyłączy do budynków w mieście wynosi 1823 sztuki, natomiast na wsi 1701 sztuk.

Na terenie miasta ok. 19 km sieci wodociągowej zbudowane jest z rur azbestowo-cementowych i zostało przewidziane do wymiany do 2012 r. Miasto Krapkowice oraz wsie: Steblów, Żywocice, Pietna, Borek, Ściborowice i Kórnicza zaopatrywane są z ujęć i stacji uzdatniania w Krapkowicach oraz Żywocicach. Dąbrówka Górna, Rogów Opolski oraz Gwoździce zaopatrywane są z ujęć i stacji uzdatniania w Krapkowicach oraz posiadają awaryjne drugostronne zasilanie ze spółki PROKADO z Prószkowa. Nowy Dwór Prudnicki zaopatrywany jest z ujęcia Zakładu Mienia Komunalnego w Głogówku, natomiast Żużela z Wodociągów Wiejskich w Walcach.

Obecnie istnieje połączenie systemu wodociągowego Krapkowic z siecią zasilaną przez ujęcia wodne miasta Gogolin. Rozważane jest połączenie systemu z siecią wodociągów Waleckich, poprzez wykonanie odcinka rurociągu magistralnego pomiędzy miejscowościami Ligota Krapkowicka i Żużela.

Odprowadzanie ścieków

Sieć kanalizacyjna liczy na terenie miasta Krapkowice 44,0 km oraz 19,1 km przyłączy. Liczba podłączeń do budynków wynosi 1586 sztuk. Miasto skanalizowane w ok. 94 %. Do wykonania pozostało około 3 km sieci. Właściciele, których nieruchomości nie zostały podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej korzystają ze zbiorników bezodpływowych.

Obecnie skanalizowana jest część gminy Krapkowice obejmująca następujące sołectwa: Steblów, Dąbrówka Górna, Rogów Opolski i Gwoździce. Łączna długość kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami wynosi 56,8 km, natomiast liczba przyłączy do budynków 662 sztuki.

Ścieki komunalne z gmin Krapkowice oraz przemysłowe z Metsä Tissue S.A. oczyszczane są w mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków BIOKRAP na terenie byłych Zakładów Papierniczych S.A. w Krapkowicach.

Gmina Krapkowice w ramach powstającej Aglomeracji Krapkowickiej, w skład której wchodzić będą również Gminy Gogolin i Strzeleczyki ma zamiar w latach 2009 – 2013 wybudować sieć kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Żywocice, Pietna, Ściborowice, Kórnicza, Krapkowice (ul. Sądowa, Kozielska, Rodzinna i Parkowa). W ramach projektu planuje się wykonanie 671 podłączeń do budynków.

Ponadto przewiduje się budowę kanalizacji deszczowej. W trakcie opracowania jest dokumentacja obejmująca ulice: Azalii, Bławatków, Tulipanów, Konwalii, Mimozy, Narcyzów i Różaną w Krapkowicach.

Główne problemy ochrony środowiska w gminie Krapkowice

W wyniku analizy uwarunkowań wynikających z przedstawionej w niniejszym dokumencie analizy, a także biorąc pod uwagę treść opracowania ekofizjograficznego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz dotychczas obowiązującego programu ochrony środowiska – jako główne problemy ochrony środowiska w gminie Krapkowice należy uznać:

- **postępujące pogarszanie się jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych (GZWP 333 i GZWP 335)** mających strategiczne znaczenie dla Opolszczyzny, w tym gminy; ma to związek ze słabą izolacją GZWP 333 i 335 na terenie miasta oraz wsi Rogów Opolski, Dąbrówka Górna i Gwoździce, a także silną antropopresją przejawiającą się wzrostem zanieczyszczeń oraz zmianami stanów wód na skutek występowania depresji przy kopalniach poza granicami gminy.

- **postępujące zakłócenie stosunków wodnych i hydrogeologicznych** na skutek melioracji, w szczególności w dolinach Odry Osobłogi i na torfowiskach koło Gwoździej;
- **wysoki poziom hałasu**, w szczególności wzdłuż dróg łączących część prawobrzeżną i lewobrzeżną, a także wzdłuż autostrady A-4;
- **zagrożenie środowiska przyrodniczego** poprzez: intensyfikację i chemizację rolnictwa, gospodarkę leśną, rozwój turystyki inwazyjnej, likwidowanie bądź nieodpowiednie utrzymanie obiektów cennych przyrodniczo, rozwój zabudowy w sąsiedztwie terenów przyrodniczo cennych, naruszenie funkcjonowania korytarzy ekologicznych, dewastację i degradację siedlisk chronionych i rzadkich oraz miejsc występowania najcenniejszych koncentracji biocenoz wodno-błotnych i gatunków roślin chronionych i rzadkich,

Terenami, których użytkowanie i zagospodarowanie z uwagi na cechy zasobów środowiska i ich rolę w strukturze przyrodniczej obszaru powinno być podporządkowane zachowaniu walorów i zasobów przyrodniczych, są:

- dolina Odry i dolina Osobłogi w zakresie ochrony funkcjonowania korytarza ekologicznego i ochrony przeciwpowodziowej,
- strome skarpy doliny Odry i Osobłogi – w zakresie zabezpieczenia przed gwałtowną erozją wodną i potencjalnymi ruchami masowymi,
- istniejący i projektowany obszar chronionego krajobrazu,
- projektowany obszar ostoi siedliskowej Natura 2000,
- istniejące i projektowane pomniki przyrody,
- projektowane użytki ekologiczne,
- projektowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- chronione siedliska przyrodnicze,
- stanowiska chronionych gatunków roślin,
- kompleksy gleb klas chronionych II i III oraz organicznych,
- lasy ochronne,
- strefy ochronne ujęć wód,
- źródłiska i wysięki,
- obszary OWO i ONO GZWP 333, GZWP 335, GZWP 336, GZWP 332,
- obszary ponadnormatywnych zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych,
- obszary zabytkowego krajobrazu kulturowego Doliny Odry oraz Dóbr Oppelsdorffów,
- tereny w zasięgu stref oddziaływania promieniowania z linii 440 kV i 110 kV,
- strefa 50 m od pasa drogowego autostrady A-4,
- strefy wzdłuż drogi krajowej zagrożone hałasem.

Rozdział 4. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

4.1. Wody powierzchniowe i podziemne

Według danych monitoringowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu, jakość wód cieków wodnych na terenie gminy Krapkowice była badana w 2 punktach pomiarowych:

Nazwa rzeki	Nazwa punktu	Kilometr rzeki	Klasa wód w punkcie pomiarowo - kontrolnym	Wskaźniki decydujące o klasie wód		
				III klasa	IV klasa	V klasa
Swornica	Żużela	1,6	III	zawiesina, O ₂ , ChZT-Cr, NO ₃ , NO ₂		bakterie kałowe
Osobłoga	Krapkowice	1,2	IV		saprobowość fitoplanktonu, bakterie kałowe, ogólna liczba bakterii Coli	

Do degradacji wód powierzchniowych przyczyniają się zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych. Na terenie gminy największe ilości ścieków trafiają do oczyszczalni ścieków komunalnych i przemysłowych. Na pozostałym obszarze pozbawionym infrastruktury kanalizacyjnej można spodziewać się degradacji wód powierzchniowych przez niekontrolowane "dzikie" zrzuty ścieków z terenów zabudowanych, trafiające do gruntu, rowów melioracyjnych, bądź bezpośrednio do cieków. Powodują one z reguły lokalne zanieczyszczenia wód objawiające się wzrostem wartości BZT₅ oraz zawartości sodu, potasu, azotanów i fosforanów, a także skażenia bakteriologiczne wody.

Do zanieczyszczenia wód substancjami biogennymi (azotany, fosforany) przyczyniają się także spływy z pól uprawnych oraz nawożonych łąk i pastwisk.

Według danych monitoringowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu, jakość wód podziemnych była badana w 1 punkcie pomiarowym na terenie gminy – w Krapkowicach; jest to źródło o pochodzeniu trzeciorzędowym. W 2007 r. jakość wód w tym punkcie pozwoliła zakwalifikować wodę do IV klasy czystości, czego powodem była ponadnormatywna zawartość wskaźników Fe, Mn i NH₄.

4.2. Gospodarka odpadami

Szczegółową analizę stanu gospodarki odpadami w gminie Krapkowice przedstawiono w niemal równoległe opracowywanej integralnej części niniejszego opracowania - aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Krapkowice.

4.3. Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy Krapkowice kształtowana jest przez emisję pyłów i gazów, których źródłem są:

- procesy energetyczne i przemysłowe,
- emisja niska,
- komunikacja samochodowa,
- emisja niezorganizowana.

Dla celów oceny jakości powietrza w gminie Krapkowice założono, że stopień zanieczyszczenia powietrza kształtuje się na poziomie odniesionym do strefy krapkowicko - strzeleckiej. Według opublikowanych przez WIOŚ wyników rocznej oceny jakości powietrza za 2007 rok, strefa ta została zaklasyfikowana do klasy A (najlepszej). Oznacza to, że poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej oraz nie jest wymagane prowadzenie radykalnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Procesy przemysłowe i energetyczne

Głównymi zanieczyszczeniami z procesów energetycznych i procesów przemysłowych na terenie gminy Krapkowice są zanieczyszczenia pyłowe i gazowe ze spalania paliw, pyły mechaniczne, związki organiczne z procesów obróbki metali, procesów spawalniczych, pochodzące ze stosowania farb i lakierów itp. Zakłady Metsa Tissue S. A. w Krapkowicach oraz Zakład Energetyki Ciepłej wprowadzają największe ilości zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy Krapkowice.

Emisja niska

Źródła tzw. „emisji niskiej” stanowią w gminie indywidualne domowe systemy grzewcze oraz niewielkie kotłownie pracujące na potrzeby zakładów produkcyjnych i budynków użyteczności publicznej, opalane głównie paliwami stałymi (koks, węgiel kamienny).

Obszary wiejskie gminy Krapkowice wykorzystują w ponad 90% w skali roku paliwo węglowe w celu pozyskania energii cieplnej.

Charakterystyczną cechą indywidualnych palenisk węglowych jest ich niska sprawność oraz niepełny proces spalania, powodujący nadmierną emisję zanieczyszczeń. Ponadto niewielka wysokość emitorów powoduje koncentrację zanieczyszczeń w bezpośrednim otoczeniu miejsc przebywania ludzi.

Zanieczyszczenia z komunikacji samochodowej

Trasy komunikacyjne stanowią liniowe źródła emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenia powietrza tworzą produkty spalania benzyn, olejów napędowych oraz gazu LPG (w znacznie mniejszym stopniu). Do zanieczyszczeń atmosfery pochodzących z komunikacji samochodowej zalicza się również pyły powstające podczas zużywania się nawierzchni jezdni oraz podzespołów pojazdów (opony, klocki hamulcowe).

Wpływ na wielkość emisji z transportu powierzchniowego mają stan jezdni, konstrukcja i stan techniczny pojazdów, rodzaj spalanego paliwa, płynność ruchu.

Toksycznymi produktami spalania paliw są: tlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek siarki, pył PM10 (zawierający sadzę oraz śladowe ilości związków ołowiu) oraz lotne związki organiczne (głównie węglowodory alifatyczne).

Emisja niezorganizowana

Źródłami emisji niezorganizowanej na terenie gminy Krapkowice są naturalne procesy pylenia oraz procesy wypalania traw i ściernisk.

4.4. Klimat akustyczny

Na obszarze miasta i gminy Krapkowice istotny wpływ na klimat akustyczny wywiera przede wszystkim transport samochodowy. Nieco mniejsze znaczenie ma działalność zakładów przemysłowych. Główne zagrożenia to:

a) hałas przemysłowy – występujące na terenie miasta zakłady produkcyjne i usługowe stanowią zagrożenie jedynie lokalne na niewielką skalę;

b) hałas drogowy – na wielkość uciążliwości transportu samochodowego wpływa kilka czynników:

- wielkość natężenia ruchu samochodowego (obserwuje się tendencję wzrostową ilości samochodów poruszających się po naszych drogach),
- jakość nawierzchni dróg, w tym szerokość pasa drogowego, występujące ubytki w nawierzchni drogowej potęgują drgania i zwiększają jednostkowe natężenie hałasu,
- stan techniczny samochodów,
- pasy izolacyjne, zwłaszcza pasy zieleni przy drogach o dużym natężeniu ruchu, ekrany akustyczne między pasem autostrady a miejscowościami,
- złe rozwiązania komunikacyjne, brak obwodnic dla Krapkowic, cały ruch samochodowy odbywa się tylko przez jeden most na rzece Odrze.

W strefie zagrożenia komunikacyjnym hałasem drogowym na obszarze gminy znajduje się przede wszystkim miasto Krapkowice z dzielnicami zlokalizowanymi przy drogach o bardzo dużym natężeniu ruchu samochodowego tj. Otmęt Osiedle XXX-lecia szczególnie bloki zwrócone frontem do autostrady (16, 8) i centrum. Pozostałe miejscowości na terenie gminy pozostają obszarami o znikomym oddziaływaniu hałasu drogowego. Istniejąca obwodnica dla dzielnicy Otmęt w Krapkowicach obejmująca szlak komunikacyjny między Kędzierzynom-Koźlem, a Opolem w zasadniczy sposób ogranicza ilość samochodów, zwłaszcza ciężarowych przejeżdżającym przez tę część Krapkowic.

4.5. Ochrona przyrody

Kompleksy leśne na terenie gminy Krapkowice zajmują obszar 1720 ha, z czego ponad 98 % pozostaje w administracji Lasów Państwowych Nadleśnictwa Prószków. Lesistość gminy kształtuje się na poziomie 17,6 % i jest dużo niższa od lesistości województwa opolskiego (26,2 %).

Ze względu na walory rekreacyjno – krajobrazowe północno-zachodnia część gminy położona jest w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Borów Niemodlińskich. Teren ten powiązany jest bezpośrednio z sąsiednimi gminami Strzeleczyki i Prószków. Ważnym elementem systemu powiązań przyrodniczych jest dolina Odry (korytarz ekologiczny rangi krajowej) oraz rzeki Osobłogi (korytarz ekologiczny rangi regionalnej).

W granicach OCHK Bory Niemodlińskie znajduje się 7 rezerwatów. Żaden z nich nie jest zlokalizowany na terenie gminy.

Drzewostany Borów Niemodlińskich to przeważnie bory mieszane, sprzyjające intensywnej penetracji ludzkiej. Bliskie sąsiedztwo ośrodków miejskich (Opole, Prószków, Krapkowice, Niemodlin, Gogolin, Korfantów) i dużych wiejskich (Tułowice) stwarza warunki dla rozwoju form turystyki rekreacyjno-wypoczynkowej. Wiąże się to z pewnymi negatywnymi skutkami, takimi jak m.in. zwiększenie zagrożenia pożarowego, szybsza i silniejsza ekspansja roślin towarzyszących człowiekowi w siedliska o charakterze naturalnym. Stąd rodzi się potrzeba ukierunkowania ruchu turystycznego poprzez wyznaczenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych i ścieżek przyrodniczych łączących tereny o wyróżniających się walorach krajobrazowych i przyrodniczych, położonych w sąsiadujących ze sobą gminach. Nie bez wpływu na stan ekosystemów tego obszaru ma autostrada A-4, przecinająca leśne kompleksy, co przysparza dodatkowych problemów samej przyrodzie i ludziom ją chroniącym.

Ponadto, na terenie gminy wytypowano 18 pomników przyrody. Stwierdzono także występowanie wielu chronionych siedlisk i gatunków przyrodniczych.

Na terenie gminy Krapkowice istnieje szereg obiektów i obszarów przyrodniczych, które kwalifikują się do prawnej ochrony w postaci:

- 1) specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 (Żywocickie Łęgi),
- 2) obszarów chronionego krajobrazu (dolina Osobłogi, dolina Swornicy),
- 3) zespołów przyrodniczo – krajobrazowych (Rogów Opolski, Dąbrówka Górna),
- 4) użytków ekologicznych (Lipiennik, Źródliko koło Gwoździc, Starorzecze w Otmęcie, Łęg nad Odrą, Bagno, Starorzecze w Żużeli, Skarpa 1 i Skarpa 2, Żwirownia),
- 5) stanowiska dokumentacyjnego (kamieniołom wapieni w Rogowie Opolskim),
- 6) pomników przyrody (ponad 20 pojedynczych drzew i ich grup, 3 aleje drzew).

Ich wyszczególnienie (oraz opis) zawarte jest w opracowaniu ekofizjograficznym, inwentaryzacji przyrodniczej oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Ponadto, ważnym uwarunkowaniem zewnętrznym jest także to, że część gminy Krapkowice została ujęta w tzw. Programie rolno-środowiskowym województwa opolskiego i zaliczona do jednego z czterech obszarów priorytetowych – „Obszary rolne w dolinie Odry k. Krapkowic, Trias Opolski, Góra Św. Anny”. Na obszarze tym zakłada się prowadzenie działalności rolniczej opartej na zasadzie zrównoważonego rozwoju, gdzie oprócz dobrze rozwiniętego rolnictwa duże znaczenie odgrywać będą obszary cenne przyrodniczo, objęte ochroną konserwatorską.

4.5. Poważne awarie, bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne oraz klęski żywiołowe

W gminie Krapkowice, rozpatrując potencjalne zagrożenia dla środowiska należy wziąć pod uwagę zagrożenia pożarowe, zagrożenia związane ze skutkami innych klęsk żywiołowych takich jak powódź, huragany, śnieżyce itp. oraz zagrożenia związane z transportem niebezpiecznych środków chemicznych i toksycznych środków przemysłowych.

Na terenie gminy nie ma zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Ze względu na przebieg przez teren gminy ważnych arterii komunikacyjnych drogowych i kolejowych, trasami tymi prowadzony jest również transport toksycznych środków przemysłowych, niebezpiecznych substancji chemicznych oraz materiałów szczególnie niebezpiecznych. Zagrożenie stanowi także tzw. „transport dziki”, czyli prowadzony nieprzystosowanymi środkami transportu, bez odpowiednich zabezpieczeń, w ilościach ponad normatywnych, przez kierowców nie posiadających stosownych uprawnień.

ROZDZIAŁ 5. PRIORYTETY, CELE I ZADANIA OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE KRAPKOWICE

5.1. Ochrona gleb i powierzchni ziemi

Priorytet - Wdrożenie ochrony gleb i powierzchni ziemi

Strategicznymi celami w zakresie ochrony ziemi i gleb zakładanymi do osiągnięcia na terenie Gminy Krapkowice są:

- zapobieganie degradacji gleb,
- minimalizowanie zjawiska erozji gleb,
- ograniczenie negatywnego wpływu intensyfikacji rolnictwa,
- ochrona gleb przed wpływem czynników negatywnych i antropogenicznych.

Zadania krótko i średnioterminowe realizujące przedstawione cele obejmują:

- rekultywację terenów z dużym udziałem gleb zdegradowanych i „dzikich wysypisk”,
- tworzenie przeciwwietrznych pasów zieleni oraz zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg,
- minimalizowanie przeznaczania gruntów ornych o najwyższych klasach bonitacyjnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- kontynuacja cyklu szkoleń dla rolników obejmujących zasady kodeksu dobrych praktyk rolniczych,
- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- promowanie rolnictwa ekologicznego,
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich udokumentowanych złóż kopalin i surowców mineralnych,
- wdrażanie i popularyzowanie wśród mieszkańców działań proekologicznych,
- okresową kontrolą jakości gleb użytkowanych rolniczo.

5.2. Ochrona zasobów wodnych

Priorytet - Usprawnienie gospodarki wodno-ściekowej

Z analizy aktualnego stanu gospodarki zasobów wodnych w Gminie Krapkowice wynika, że potencjalne źródło zagrożenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych stanowią przede wszystkim:

- ścieki bytowo-gospodarcze z zabudowy mieszkaniowej na obszarach nieskanalizowanych,
- ścieki deszczowe spływające z dróg, placów i stacji paliw, brak urządzeń podczyszczających,
- zanieczyszczenia spływające z pól, szczególnie w okresach po nawożeniu gruntów rolnych.

W związku z powyższym należy podjąć działania mające na celu wyeliminowanie tych zagrożeń. Priorytetem w zakresie ochrony zasobów wodnych gminy jest usprawnienie gospodarki wodno-ściekowej.

Docelowo należy założyć również rozbudowę istniejącej fragmentarycznej kanalizacji deszczowej (oraz jej rozdzielenie od kanalizacji zbiorczej), tak aby wszystkie ulice na terenach zurbanizowanych były w nią wyposażone. Przy odprowadzaniu ścieków deszczowych z terenów zanieczyszczonych (stacje benzynowe, parkingi, itp.) należy przewidywać wykonanie odpowiednich systemów podczyszczających.

W rejonach, gdzie budowa kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona ze względów technicznych bądź ekonomicznych – należy przewidzieć budowę lokalnych lub przydomowych oczyszczalni ścieków.

Realizacji przyjętego priorytetu ekologicznego w zakresie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Krapkowice służyć będą następujące cele:

- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
- ochrona przeciwpowodziowa gminy poprzez utrzymanie właściwej funkcji terenów zalewowych i regulacja rzek,

- zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody do spożycia,
- eliminacja nielegalnych zrzutów ścieków,
- oczyszczanie wód opadowych.

Krótko i średnioterminowe zadania realizujące zakres przedstawionych wyżej celów to:

- budowa systemu kanalizacji sanitarnej (w tym – podłączenia do budynków) na obszarze miejscowości: Ściborowice, Pietna, Kórnicza, Żywocie, Krapkowice (m.in. ul. Sądowa, Kozielska, Rodzinna, Parkowa),
- edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących społeczeństwo do ochrony wód oraz oszczędzania zasobów wodnych,
- wzmożone kontrole nielegalnych zrzutów ścieków,
- propagowanie budowy oczyszczalni przydomowych i małych grupowych oczyszczalni ścieków na terenach nie przewidzianych do skanalizowania z przyczyn technicznych bądź ekonomicznych,
- inwentaryzacja istniejących systemów kanalizacji deszczowych wraz z oceną ich stanu technicznego,
- budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi,
- kontrola istniejących zabezpieczeń wodnych i rozpoznanie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- utrzymanie przeciwpowodziowej funkcji terenów zalewowych, całkowite zaprzestanie wszelkich nowych inwestycji, które mogą zmniejszyć rolę przeciwpowodziową terenów zalewowych,
- inwentaryzacja nielegalnych kolektorów i rowów służących do odprowadzania ścieków
- ochrona przeciwpowodziowa gminy poprzez utrzymanie właściwej funkcji terenów zalewowych,
- współpraca przy opracowaniu programu ochrony przed powodzią,
- budowa bezpiecznych dla środowiska miejsc magazynowania obornika i zbiorników na odchody zwierzęce w gospodarstwach rolnych,
- regulacja rzek oraz modernizacja urządzeń wodnych,
- promowanie rolnictwa ekologicznego oraz Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych,
- wyeliminowanie potencjalnych zagrożeń dla głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) poprzez likwidację nielegalnych wysypisk odpadów komunalnych.

5.3. Usprawnienie gospodarki odpadami

Zagadnienia dotyczące priorytetów, celów i zadań ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami omówiono szczegółowo w równoległe opracowywanej integralnej części niniejszego opracowania tj. aktualizacji „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Krapkowice”.

5. 4. Ochrona powietrza atmosferycznego

Priorytet – Ochrona powietrza

Zgodnie ze „Strategią rozwoju energetyki odnawialnej” przyjmującej jako cel strategiczny zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym do 7,5% w 2010 r. należy wykonać analizę możliwości wykorzystania biomasy (ale nie drewna wprost z wycinanych lasów) jako źródła energii odnawialnej w zakładach produkcyjnych, gospodarstwach rolnych, szklarniach, fermach znajdujących się na terenie gminy. W przypadku pozytywnych wyników analizy należy rozpocząć akcję promującą wykorzystanie biopaliw jako źródła zastępczego dla tradycyjnych kotłowni węglowych.

Z analizy aktualnego stanu w zakresie ochrony powietrza na terenie Gminy Krapkowice wynika, iż poprawy stanu powietrza należy oczekiwać realizując następujące cele:

- ograniczenie emisji niezorganizowanej,
- minimalizowanie niskiej emisji,

- zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych,
- promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb ochrony powietrza.

Główne zadania krótko i średnioterminowe realizujące założone cele ochrony powietrza to:

- modernizacja i remont dróg gminnych,
- wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz modernizacja systemów grzewczych,
- rozbudowa ścieżek rowerowych,
- propagowanie wprowadzania technologii przyjaznych środowisku,
- edukacja ekologiczna w zakresie:
 - poszanowania energii cieplnej i elektrycznej,
 - korzyści wynikających z termomodernizacji,
 - zachęcania do stosowania paliw alternatywnych dla węgla (proekologicznych),
 - szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych,
- promowanie publicznych środków transportu,
- restrykcyjne przestrzeganie wymogów ochrony powietrza w dokumentach planistycznych oraz w lokalnym prawie,
- współpraca w opracowaniu i wdrażaniu programów ochrony powietrza,
- rozwój sieci gazowniczej na terenach wiejskich.

5.5. Ochrona przed hałasem

Priorytet – Poprawa klimatu akustycznego gminy

W zakresie hałasu, pochodzącego głównie z transportu samochodowego, poprawy stanu akustycznego należy spodziewać się głównie w wyniku modernizacji i przebudowy tras komunikacyjnych oraz właściwej dbałości o stan nawierzchni dróg. Redukcję uciążliwości hałasu komunikacyjnego można uzyskać również poprzez wymianę okien na dźwiękoizolacyjne. W planach zagospodarowania przestrzennego przewidzieć należy wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowej od strony ciągów komunikacyjnych.

Cele strategiczne przyjęte w zakresie ochrony przed hałasem to:

- minimalizacja emisji hałasu związanego z ruchem komunikacyjnym,
- obniżenie emisji hałasu przemysłowego do środowiska,
- ujmowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem.

Główne zadania krótko i średniookresowe realizujące założone cele w ramach poprawy klimatu akustycznego to:

- prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych,
- identyfikacja obiektów stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska oraz prowadzenie działań na rzecz zmniejszenia ich uciążliwości,
- uwzględnianie w zmianach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku w środowisku,
- lokalizacja ochronnych pasów zieleni ograniczających uciążliwości akustyczne dróg wynikające z ciągów komunikacyjnych.

5.6. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Priorytet – Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W celu zapewnienia ochrony środowiska przed skutkami elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego na terenie gminy Krapkowice należy prowadzić działania zapobiegawcze polegające głównie na przestrzeganiu przepisów dotyczących dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego, szczególnie na obszarach zabudowań mieszkalnych oraz na terenach dostępnych dla ludności.

Jako cele realizujące zadania z zakresu ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym przyjęto:

- ograniczenie emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska,
- wyeliminowanie emisji promieniowania niejonizującego ze źródeł będących zagrożeniem dla ludzi i środowiska.

Realizując cele wyeliminowania i ograniczenia promieniowania niejonizującego założono następujące zadania krótko i średniookresowe:

- uwzględnianie w przyszłych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (zmianach planów) zagrożeń związanych z promieniowaniem niejonizującym, preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego,
- egzekwowanie przepisów dotyczących dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego, szczególnie na obszarach zabudowań mieszkalnych oraz na terenach dostępnych dla ludności.

5.7. Ochrona przyrody

Priorytet - Ochrona przyrody

Do celów wyznaczonych w dziedzinie ochrony przyrody należą:

- utrzymanie wysokiego standardu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
- ochrona ekosystemów wodno-błotnych o kluczowym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności: rzek i ich dolin (w szczególności doliny Odry i Osobłogi), starorzeczy, terenów wodno-błotnych, (torfowisk oraz podmokłych łąk),
- ochrona istniejących obiektów i form ochrony przyrody,
- ochrona siedlisk chronionych i korytarzy ekologicznych,
- objęcie ochroną prawną nowych obszarów cennych przyrodniczo oraz korytarzy ekologicznych stanowiących powiązanie z najważniejszymi strukturami przyrodniczymi na terenie gminy,
- ochrona istniejących oraz powoływanie nowych obszarów i obiektów chronionych na mocy przepisów o ochronie przyrody,
- zachowanie ciągłości „węzłów”, „korytarzy” i „łączników” ekologicznych, zwłaszcza w obrębie systemu cieków wodnych i kompleksów leśnych w celu ochrony zagrożonych siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt.

Główne zadania krótko i średniookresowe realizujące przedstawione cele obejmują :

- objęcie ochroną prawną obiektów i obszarów cennych przyrodniczo (w zakresie określonym w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego)
- tworzenie zieleni urządzonej w obiektach rekreacyjno – wypoczynkowych (istniejących i projektowanych),
- tworzenie ścieżek przyrodniczo- dydaktycznych w obrębie obszarów cennych przyrodniczo i atrakcyjnych krajobrazowo,
- pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie gminy obiektów i form ochrony przyrody,
- wzmocnienie skuteczności decyzji administracyjnych w zakresie wymagań dotyczących ochrony przyrody,

- ujmowanie w planach zagospodarowania przestrzennego konieczności ochrony cennych siedlisk przyrodniczych na terenie gminy,
- edukacja mieszkańców w zakresie cennych przyrodniczo walorów gminy,
- ochrona i renaturyzacja ekosystemów wodno-błotnych o kluczowym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności,
- prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej i łowieckiej,
- pielęgnowanie istniejącej zieleni urządzonej.

5.8. Ochrona przed skutkami poważnych awarii

Priorytet – Ochrona przed skutkami poważnych awarii oraz bezpieczeństwo chemiczne

Celami ochrony środowiska odnoszonymi się do ochrony przed skutkami wystąpienia poważnych awarii oraz zapewniającymi bezpieczeństwo chemiczne są:

- eliminacja ryzyka wystąpienia awarii przemysłowych,
- zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego społeczeństwa i środowiska,
- informowanie społeczeństwa o występujących zagrożeniach i podjętych środkach zapobiegawczych.

Realizacja zamierzonych celów sprowadza się do następujących zadań krótko i średniookresowych, którymi są:

- aktywny udział w strukturach administracyjnych zarządzania kryzysowego,
- wyposażenie ochotniczych straży pożarnych w sprzęt zapewniający sprawny udział w akcjach ratowniczych,
- egzekwowanie wymogów dotyczących transportu substancji i odpadów niebezpiecznych,
- instruowanie społeczeństwa o zasadach postępowania w przypadku wystąpienia awarii przemysłowych i transportowych,
- informowanie społeczeństwa o występujących zagrożeniach, podjętych środkach zapobiegawczych i o działaniach, które będą podjęte w przypadku wystąpienia awarii stanowiącej obowiązkowe zagrożenie dla ludzi lub środowiska,
- uwzględnianie w przyszłych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (zmianach planów) potencjalnych stref zagrożenia związanych z ryzykiem wystąpienia poważnych awarii wokół tras komunikacyjnych.

5.9. Edukacja ekologiczna

Priorytet – Rozwój edukacji ekologicznej

Jednym z podstawowych warunków wprowadzania w życie zasad zrównoważonego rozwoju i wdrażania w gminie zadań ujętych w programie ochrony środowiska jest aktywny udział świadomego i dobrze wyedukowanego społeczeństwa. Poza edukacją ekologiczną mieszkańców dotyczącą ochrony środowiska w ich życiu codziennym istotna jest również edukacja wśród właścicieli małych i średnich przedsiębiorstw.

Organizacja edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży powinna obejmować edukację ekologiczną w formalnym systemie kształcenia, a także obejmującą pozaszkolny system edukacji.

Edukacja ekologiczna społeczeństwa jest procesem ciągłym, w którym efekty działań obserwuje się często po długim czasie. Celami do osiągnięcia rozwoju edukacji ekologicznej są:

- upowszechnianie wiedzy o środowisku i jego ochronie oraz o cennych przyrodniczo walorach gminy,
- uświadomienie mieszkańców o zagrożeniach wynikających z nieprzestrzegania zasad ochrony środowiska i przyrody oraz przewidzianych karach z tym związanych,
- zapewnienie społeczeństwu dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
- upowszechnienie wiedzy o środowisku, jego ochronie oraz potencjalnych zagrożeniach,
- uwrażliwienie społeczeństwa na problemy ochrony środowiska,
- edukacja ekologiczna najmłodszej grupy społeczeństwa gminy.

Zadania zmierzające do realizacji priorytetu mają charakter działań ciągłych i długookresowych. W tym czasie należy zainicjować działania organizacyjne, zmierzające do stworzenia sprawnego systemu edukacji ekologicznej, których celem jest stały wzrost świadomości mieszkańców. Należy tu wymienić:

- tworzenie i utrzymanie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych, szlaków pieszych, rowerowych w rejonie obszarów przyrodniczo cennych,
- promocja działań proekologicznych kierowana do całego społeczeństwa gminy,
- wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szkolnej poprzez organizację:
 - konkursów ekologicznych, lokalnych akcji sprzątania świata,
 - akcji edukacyjnych,
 - festynów ekologicznych lub innych spotkań integrujących mieszkańców,
- prowadzenie działalności informacyjnej w Urzędzie Miasta i Gminy w Krapkowicach,
- bieżąca aktualizacja strony internetowej o wiadomości i zagadnienia związane z ochroną środowiska,
- działania informacyjne z zakresu ochrony przyrody, zagrożeń środowiskowych oraz właściwych postaw na rzecz środowiska (w formie ulotek, plakatów),
- wdrożenie publicznie dostępnego wykazu danych o środowisku i jego ochronie,
- wspieranie happeningowych akcji organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska i przyrody.

Rozdział 6. PROGRAM WYKONAWCZY

6.1. Instytucje odpowiedzialne

Głównym realizatorem Programu Ochrony Środowiska oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Krapkowice jest Burmistrz Krapkowic.

Proponuje się wyznaczenie przez Burmistrza osoby odpowiedzialnej za wdrażanie Programu. Osoba ta pełniłaby rolę koordynatora pomiędzy samorządem lokalnym, przedsiębiorstwami, instytucjami monitorującymi stan środowiska oraz organizacjami pozarządowymi. Koordynator programu byłby także odpowiedzialny za monitorowanie efektów POŚ, sprawozdawczość z jego realizacji oraz uruchamianie procedur korygujących.

Uczestników realizacji programu można podzielić na grupy:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem (samorząd),
- podmioty realizujące poszczególne zadania (samorząd, podmioty gospodarcze, stowarzyszenia, organy i instytucje wyższego szczebla),
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu (Burmistrz Krapkowic), społeczność gminy – odbiorcy programu.

6.2. Narzędzia realizacji programu

Wśród instrumentów realizacji zadań programu i zarządzania ochroną środowiska wyróżnić można instrumenty prawne, ekonomiczno-finansowe, edukacyjno-informacyjne oraz organizacyjno-planistyczne.

Instrumenty prawne

Instrumenty prawne służące realizacji programu wynikają z zadań i kompetencji gminy w zakresie ochrony środowiska, do których należą m.in.:

- eliminowanie lub ograniczanie określonych zagrożeń powodowanych funkcjonowaniem społeczności lokalnych, tj. zanieczyszczenia wód, powstawania odpadów komunalnych, niszczenia gleby, powierzchni ziemi i terenów zielonych,
- podejmowanie działań związanych z gospodarowaniem przestrzenią, tak aby w ich trakcie realizowane były cele ochrony środowiska (zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, przywracanie środowiska do właściwego stanu, zachowanie walorów krajobrazowych),
- wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- ustalanie, w drodze uchwały, szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy,
- zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków,
- dla osób fizycznych - prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych (w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania) i przydomowych oczyszczalni ścieków (w celu kontroli częstotliwości pozbywania się osadów ściekowych),
- wydawanie zezwoleń na świadczenie określonych usług komunalnych,
- wydawanie decyzji nakazującej posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsc nie przeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, wskazując sposób wykonania tej decyzji,
- przyjmowanie wyników pomiarów wielkości emisji z instalacji (od osób fizycznych),
- wydawanie decyzji zobowiązującej osoby fizyczne do prowadzenia dodatkowych (poza określonymi ustawą) pomiarów wielkości emisji z instalacji oraz przyjmowanie wyników tych pomiarów,
- przyjmowanie zgłoszenia od osób fizycznych instalacji nie wymagającej pozwolenia emisyjnego,
- wydawanie decyzji dla osób fizycznych ustalającej wymagania dotyczące ochrony środowiska dla instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia,
- przyjmowanie od osób fizycznych i przekazywanie marszałkowi województwa informacji o wykorzystanych substancjach stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska,
- podejmowanie uchwał wyznaczających miejsca wydobywania kamienia, żwiru, piasku i innych materiałów z wód,

- nakładanie w drodze decyzji obowiązku wykonania przez osobę fizyczną czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania instalacji lub urządzenia na środowisko wraz ze wstrzymywaniem eksploatacji instalacji,
- możliwość ustanawiania ograniczenia, co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko,
- wprowadzanie określonych form ochrony przyrody (obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne),
- wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów z terenu nieruchomości,
- kontrola przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym kompetencjami gminy,
- występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska,
- występowanie do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić,
- przyjęcie gminnego programu ochrony środowiska (wraz z planem gospodarki odpadami), sporządzanie co 2 lata raportów z jego realizacji,
- dysponowanie środkami gminnego funduszu ochrony środowiska.

Instrumenty ekonomiczno-finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłaty za korzystanie ze środowiska, administracyjne kary pieniężne, kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych funduszy ekologicznych i unijnych, pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu i jednostek samorządu terytorialnego, zwolnień i ulg podatkowych. Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

System opłat za korzystanie ze środowiska skłania przedsiębiorstwa do minimalizowania negatywnego oddziaływania na środowisko m.in. poprzez lokalizację produkcji, dobór technologii, oszczędniejsze korzystanie z zasobów naturalnych czy instalowanie urządzeń ochronnych. Gromadzone środki finansowe przekazywane są następnie do Funduszy Ochrony Środowiska różnych szczebli oraz funduszu ochrony gruntów rolnych.

Osoby fizyczne, nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne.

Podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

Administracyjne kary pieniężne pobiera się w tych samych sytuacjach, co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa Prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

Instrumenty edukacyjno-informacyjne

Instrumenty te stanowią: edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych, dostęp do informacji o środowisku oraz włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w procedury decyzyjne, szeroko pojęta współpraca pomiędzy samorządem różnych szczebli, między społeczeństwem i władzami, jak i władzami a podmiotami gospodarczymi. Współpraca ta jest konieczna przy opracowywaniu i wdrażaniu programu ochrony środowiska.

Działania edukacyjne realizowane są w różnych formach i na różnych poziomach, począwszy od szkół wszystkich stopni a skończywszy na tematycznych szkoleniach adresowanych do poszczególnych grup zawodowych i organizacji.

Obowiązkiem samorządów jest umożliwienie dostępu społeczeństwu do informacji o środowisku i jego ochronie, rozpowszechnianie informacji oraz umożliwienie udziału w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska. Obowiązek ten realizuje się poprzez rozwój sprawnego systemu udostępniania i upowszechniania informacji, np. poprzez stworzenie i udostępnienie komputerowej bazy danych, udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez systemy konsultacji i debat publicznych, wprowadzanie mechanizmów tzw. budowania świadomości (np. kampanie edukacyjne). Wypracowane procedury i strategie działań powinny po ustaleniu i weryfikacji stać się rutyną i podstawą współpracy pomiędzy partnerami różnych szczebli decyzyjnych.

Instrumenty organizacyjno-planistyczne

Na poziomie gminnym instrumentami organizacyjno-planistycznymi służącymi realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska są, poza gminnym programem ochrony środowiska i planem gospodarki odpadami:

- strategia rozwoju gminy,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W powyższych dokumentach strategicznych powinny się znaleźć zapisy dotyczące zagadnień ochrony środowiska. Dokumenty opracowane wcześniej niż Program Ochrony Środowiska powinny zostać zaktualizowane i zweryfikowane pod względem zagadnień ochrony środowiska.

6.3. Źródła finansowania

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 - 2013

Program stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nich celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013 wyniesie 37,6 mld euro, z czego wkład unijny wynosić będzie 27,9 mld euro, zaś wkład krajowy – 9,7 mld euro. W ramach 15 priorytetów programu 5 bezpośrednio dotyczy ochrony środowiska:

- Gospodarka wodno-ściekowa – 3 275,2 mln euro (w tym 2 783,9 mln euro z FS);
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – 1 430,3 mln euro (w tym 1 215,7 mln euro z FS);
- Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska – 655,0 mln euro (w tym 556,8 mln euro z FS);
- Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska – 667,0 mln euro (w tym 200,0 mln euro z EFRR);
- Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych – 105,6 mln euro (w tym 89,9 mln euro z EFRR);

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

RPO WO stanowi podstawę podziału środków unijnych przeznaczonych dla regionu. Podstawowym źródłem finansowania zadań ujętych w niniejszym dokumencie jest oś priorytetowa 4: ochrona środowiska; jej cele to:

- poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez unowocześnienie gospodarki wodno-ściekowej oraz infrastruktury przeciwpowodziowej;
- zwiększenie stopnia segregacji oraz ponownego wykorzystania odpadów;
- poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej;
- zachowanie różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych Opolszczyzny.

Uprawnionymi podmiotami do otrzymania dofinansowania na inwestycje w zakresie ochrony środowiska są:

- jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki organizacyjne wykonujące zadania j.s.t., związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- podmioty (w tym spółki prawa handlowego) wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa,
- podmioty wybrane w trybie przepisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

Na realizację całego RPO WO 2007-2013 przewidziano 427,1 mln euro z funduszy strukturalnych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska. Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin: ochrona powietrza, ochrona wód i gospodarka wodna, ochrona powierzchni ziemi, ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo, geologia i górnictwo, edukacja ekologiczna, Państwowy Monitoring Środowiska, programy międzydziedzinowe, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, ekspertyzy i prace badawcze.

Wnioskodawcami ubiegającymi się o środki finansowe z Narodowego Funduszu mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorstwa,
- instytucje i urzędy,
- szkoły wyższe i uczelnie,
- jednostki organizacyjne ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia),
- administracja państwowa,
- osoby fizyczne.

Wszyscy wnioskodawcy powinni posiadać status prawny umożliwiający im zawarcie umowy cywilno - prawnej.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Fundusz udziela dofinansowania w różnych formach, na cele określone w art. 409 ustawy Prawo ochrony środowiska, zgodnie z rocznym planem finansowym, listą przedsięwzięć priorytetowych oraz kryteriami wyboru przedsięwzięć uchwalonymi przez Radę Nadzorczą Funduszu. Priorytetowe przedsięwzięcia dotyczą celów wyznaczonych w wojewódzkim programie ochrony środowiska, wojewódzkim planie gospodarki odpadami oraz własnej strategii działania (następna aktualizacja 2009-2012).

Powiatowe i Gminne Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Jednostki organizacyjne gmin, spółki z udziałem gmin, osoby fizyczne, organizacje pozarządowe mogą starać się o pozyskanie dofinansowania w ramach Gminnego lub Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zadania związane z ochroną środowiska i gospodarką odpadami.

Obligacje gminne

Obligacje to jeden ze sposobów na finansowanie inwestycji unijnych. Zdaniem specjalistów emisja obligacji jest dla samorządów bardziej opłacalna od zaciągania kredytów bankowych. Inną zaletą tego instrumentu jest to, że emitowane zwykle w kilku transzach obligacje nie następczą później przy spłacie wielkich problemów - łatwiej jest spłacać kilka razy w ciągu roku relatywnie niewielką sumę niż całość zadłużenia za jednym razem.

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBRD)

EBRD wspiera inwestycje sektora prywatnego zmierzające do poprawy jakości środowiska. Inwestycje środowiskowe wspierane przez bank dotyczą między innymi infrastruktury komunalnej i ochrony środowiska, poprawy wydajności energetycznej i użycia odnawialnych źródeł energii. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju wspiera też projekty związane z ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych. Wartość kredytu wynosi od 2 do 250 mln (średnio 5 mln euro), co stanowi do 35% wartości inwestycji.

Bank Ochrony Środowiska

Kredyt ekologiczny jest przyznawany na zakup lub montaż wyrobów służących ochronie środowiska. Wszystkie podmioty mogą starać się o pozyskanie preferencyjnego kredytu. Maksymalna kwota kredytu może wynieść do 100% kosztów zakupu i kosztów montażu, przy czym koszty montażu mogą być kredytowane w jednym z poniższych przypadków:

- gdy Sprzedawca, z którym Bank podpisał porozumienie jest jednocześnie Wykonawcą,
- gdy Wykonawca jest jednostką autoryzowaną przez Sprzedawcę, z którym Bank podpisał porozumienia,
- gdy Bank podpisał z Wykonawcą porozumienie dotyczące montażu urządzeń i wyrobów zakupionych wyłącznie na zasadach obowiązujących dla niniejszego produktu.

Okres kredytowania wynosi do 5 lat. Oprocentowanie jest zmienne, ustalone na podstawie uchwały Zarządu BOŚ S.A. W przypadku zawarcia umowy pomiędzy Bankiem a sprzedawcą, bądź producentem urządzeń kredyty udzielone na zakupy tych urządzeń mogą być oprocentowane od 1% w skali roku.

Fundacja Rozwoju Śląska Opolskiego

Pożyczki przyznawane są przedsiębiorcom działającym na terenie województwa opolskiego realizującym przedsięwzięcia przyczyniające się do rozwoju gospodarczego firmy, w tym do tworzenia nowych miejsc pracy w województwie opolskim. O pożyczki mogą ubiegać się również przedsiębiorstwa z udziałem jednostek samorządu terytorialnego. Środki uzyskane z pożyczki mogą być przeznaczone na cele bezpośrednio związane z prowadzoną działalnością. Pożyczki są udzielane wyłącznie małym przedsiębiorcom, zgodnie z ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz.1807 z późn.zm.).

Fundacja EkoFundusz

Zadaniem Fundacji jest dofinansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych uznanych za priorytetowe w skali europejskiej lub światowej. Ta specyfika EkoFunduszu uniemożliwia mu finansowanie przedsięwzięć, których celem jest rozwiązywanie tylko lokalnych problemów. Zadaniem EkoFunduszu jest też ułatwienie transferu na polski rynek

najlepszych technologii z krajów-donatorów, a także stymulowanie rozwoju polskiego przemysłu ochrony środowiska.

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy

W ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego można dofinansować działania związane z promocją zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami. W ramach Mechanizmów Finansowych mogą być realizowane np. projekty inwestycyjne na zagospodarowanie segregowanych odpadów.

Beneficjentami mogą być wszystkie instytucje sektora publicznego i prywatnego oraz organizacje pozarządowe utworzone w prawny sposób w Polsce i działające w interesie publicznym.

Konkurs „Polska wolna od azbestu”

Konkurs jest organizowany przez Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Konkurs jest skierowany do wszystkich gmin i powiatów. Celem Konkursu jest i nagrodzenie gmin i powiatów, które wyróżniają się skutecznym i sprawnym działaniem w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Nagrody pieniężne należy wykorzystać na:

- działania związane z realizacją inwestycji mających na celu usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej,
- budowę i modernizację składowisk odpadów,
- likwidację oddziaływania azbestu i wyrobów zawierających azbest na zdrowie mieszkańców,
- akcje informacyjno – edukacyjne.

Wspólne Wdrożenia, czyli Joint Implementation (JI)

To mechanizm ustanowiony w Art. 6 Protokołu z Kioto (PzK), który umożliwia nabycie i transfer jednostek redukcji emisji gazów cieplarnianych (ERUs) pomiędzy krajami Aneksu I do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, powstałych w wyniku realizacji projektów inwestycyjnych obniżających emisję gazów cieplarnianych lub zwiększających pochłanianie GC. Jednostki redukcji emisji (ERUs) mogą być generowane w okresie 2008 – 2012 i przekazywane krajom Aneksu I jako środek do wypełnienia ich zobowiązań wynikających z PzK w sposób efektywny ekonomicznie.

Mechanizm ten może posłużyć do pozyskania zewnętrznych środków przez spółki pragnące wdrożyć inwestycje obniżające emisję gazów cieplarnianych (np. odgazowanie składowiska odpadów komunalnych).

LIFE+

LIFE+ jest instrumentem finansowym Komisji Europejskiej (DG Środowisko) wspierającym politykę ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej, który będzie realizowany w latach 2007 – 2013 Stanowi kontynuację programu LIFE, realizowanego w latach 1992 - 2006. Celem programu LIFE+ jest finansowanie projektów związanych z wdrażaniem, aktualizacją oraz rozwojem wspólnotowej polityki i prawodawstwa w dziedzinie środowiska, a tym samym wspieranie zrównoważonego rozwoju państw UE. LIFE+ wspiera w szczególności wdrażanie szóstego Programu Działania Środowiskowego Wspólnoty (6th EAP, 2002–2012), włącznie z jego strategiami tematycznymi, oraz zapewnia wsparcie finansowe dla środków i przedsięwzięć zapewniających wartość dodaną w Krajach Członkowskich UE.

LIFE+ składa się z trzech komponentów:

- 1) „LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna”
- 2) „LIFE+ polityka i zarządzanie w zakresie środowiska”
- 3) „LIFE+ informacja i komunikacja”

Instrument Finansowy Ochrony Ludności

To drugi z instrumentów finansowych Komisji Europejskiej DG Środowisko. Jego celem jest wspieranie działań ukierunkowanych na ochronę ludzi, jak również środowiska naturalnego i dóbr kultury, przed kataklizmami naturalnymi i katastrofami spowodowanymi przez działalność ludzką. Ukierunkowany jest on również na rozwijanie współpracy pomiędzy państwami członkowskimi na polu obrony cywilnej. Instrument ten może służyć finansowaniu szeroko rozumianego przeciwdziałania skutkom poważnych awarii i katastrof transportowych.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

W ramach PROW wyodrębniono oś priorytetową 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, w ramach której określono 3 działania mające związek z gospodarką odpadami i ochroną środowiska w zakresie możliwych inwestycji.

W ramach Działania Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, można dofinansować wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; Beneficjentem może być osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

W ramach Działania Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, można dofinansować wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; Beneficjentem może być osoba fizyczna lub osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi (podejmuje) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro. Działalność powinna być prowadzona w gminie wiejskiej albo w gminie wiejsko-miejskiej lub miejskiej liczących poniżej 5 tys. mieszkańców lub na obszarach wiejskich pod warunkiem, iż obszary te nie należą do gmin wiejsko-miejskich lub miejskich liczących powyżej 20 tys. mieszkańców.

W ramach Działania Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej, można dofinansować, tworzenie systemów zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych oraz wytwarzanie lub dystrybucję energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy. Beneficjentem może być gmina lub inna jednostka organizacyjna, dla której organizatorem jest j.s.t.

6.4. Harmonogram rzeczowo – finansowy wdrażania programu**Racjonalizacja Gospodarki wodno-ściekowej**

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANA WŁASNE GMINY*					
1.	Budowa systemu kanalizacji sanitarnej wraz z robotami towarzyszącymi (w tym – podłączenia do budynków) na obszarze miejscowości: Ściborowice, Pietna, Kórnicza, Żywocie, Krapkowice (m.in. ul. Sądowa, Kozielska, Rodzinna, Parkowa)	2009 – 2013	-	62 700	PO liŚ, WFOŚiGW, GFOŚiGW
2.	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących społeczeństwo do ochrony wód oraz oszczędzania zasobów wodnych	od 2009 r.	Gmina, szkoły, Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	10	środki własne
3.	Inwentaryzacja nielegalnych kolektorów i rowów służących do odprowadzania ścieków	2009 - 2012	Gmina Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	-	-
4.	Propagowanie budowy oczyszczalni przydomowych i małych grupowych oczyszczalni ścieków na terenach nie przewidzianych do skanalizowania z przyczyn technicznych bądź ekonomicznych	2009 - 2012	Gmina	-	-
5.	Inwentaryzacja istniejących systemów kanalizacji deszczowych wraz z oceną ich stanu technicznego	2009 - 2012	Gmina, Powiatowy Zarząd Dróg, Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	-	-
6.	Budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi	2009 - 2013	Gmina, Powiatowy Zarząd Dróg, Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	b.d. (w zależności od wyników inwentaryzacji wg pkt. 5)	środki własne, WFOŚiGW, RPO WO
7.	Kontrola istniejących zabezpieczeń wodnych i rozpoznanie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	2009 - 2012	Gmina, RZGW, WZMiUW	10	środki własne

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
8.	Utrzymanie przeciwpowodziowej funkcji terenów zalewowych, całkowite zaprzestanie wszelkich nowych inwestycji, które mogą zmniejszyć rolę przeciwpowodziową terenów zalewowych	2009 - 2012	Gmina	w ramach działalności urzędu	środki własne
9.	Ochrona przeciwpowodziowa gminy poprzez utrzymanie właściwej funkcji terenów zalewowych	2009 - 2012	RZGW	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
10.	Współpraca przy opracowaniu programu ochrony przed powodzią	2009 - 2012	Gmina, RZGW, WZMiUW, Starostwo Powiatowe	b.d.	środki własne
11.	Budowa bezpiecznych dla środowiska miejsc magazynowania obornika i zbiorników na odchody zwierzęce w gospodarstwach rolnych	2009 - 2012	Gmina, rolnicy indywidualni	b.d.	środki własne
12.	Regulacja rzek	2009 - 2012	RZGW		
13.	Promowanie rolnictwa ekologicznego oraz Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	2009 - 2012	Gmina, ARMiR, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	-	-
14.	Wyeliminowanie potencjalnych zagrożeń dla głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) poprzez likwidację nielegalnych wysypisk odpadów komunalnych	2009 - 2012	Gmina	-	-

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona gleb i powierzchni ziemi

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Tworzenie przeciwwietrznych pasów zieleni oraz zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg	2009 – 2012	Gmina, Powiatowy Zarząd Dróg, rolnicy indywidualni	b.d.	środki własne, PROW
2.	Minimalizowanie przeznaczania gruntów ornych o najwyższych klasach bonitacyjnych na cele nierolnicze i nieleśne	2009 – 2012	Gmina	-	-
3.	Kontynuacja cyklu szkoleń dla rolników obejmujących zasady kodeksu dobrych praktyk rolniczych	2009 – 2012	Gmina, ARMiR, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	40	środki własne, PROW
4.	Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych (zapobieganie degradacji i erozji gleb)	2009 – 2012	Gmina, Starostwo Powiatowe	-	-
5.	Promowanie rolnictwa ekologicznego	2009 - 2016	Gmina	-	-
6.	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich udokumentowanych złóż kopalin i surowców mineralnych	2009 - 2016	Gmina	-	-
7.	Wdrażanie i popularyzowanie wśród mieszkańców działań proekologicznych na obszarze gminy	2009 - 2016	Gmina	-	-
8.	Tworzenie i utrzymanie pasów zadrzewień	2009 - 2016	Gmina	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
10.	Okresowa kontrola jakości gleb użytkowanych rolniczo	2009 – 2012	Starostwo powiatowe, WODR	15	środki własne, WFOŚiGW

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona powietrza atmosferycznego

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANA WŁASNE GMINY*					
1.	Modernizacja i remont dróg gminnych	2009 - 2013	Gmina	1 000	środki własne, RPO WO, PROW
2.	Wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych	2009-2013	Gmina, Powiatowy Zarząd Dróg, GDKKiA, PKP LK	b.d.	środki własne
3.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej budynków oraz modernizacja systemów grzewczych	2009 - 2012	Gmina, Spółdzielnie mieszkaniowe, Mieszkańcy, Szkoły	550	środki własne, GFOŚiGW, EkoFundusz, Fundusz Termomodernizacyjny, RPO WO, PROW
4.	Rozbudowa ścieżek rowerowych	2009 - 2013	Gmina, Starostwo Powiatowe	100	środki własne, RPO WO, PROW
5.	Propagowanie wprowadzania technologii przyjaznych środowisku oraz automatyzacji procesów technologicznych	2009 - 2016	Gmina	-	-
6.	Edukacja ekologiczna w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - poszanowania energii cieplnej i elektrycznej, - korzyści z termomodernizacji, - zachęcania do stosowania paliw alternatywnych dla węgla (proekologicznych), - szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych 	2009 - 2012	Gmina	40	środki własne, WFOŚiGW
7.	Promowanie publicznych środków transportu	2009 - 2012	Gmina	-	-
8.	Restrykcyjne przestrzeganie wymogów ochrony powietrza w dokumentach planistycznych oraz w lokalnym prawie	2009 - 2016	Gmina	-	-

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
9.	Zastosowanie paliw alternatywnych dla węgla	2009 - 2012	Jednostki gospodarcze	b.d.	środki własne, WFOŚiGW
10.	Opracowanie i wdrażanie programów ochrony powietrza	2009 - 2013	Gmina, Starostwo Powiatowe	b.d.	środki własne, RPO WO, WFOŚiGW, NFOŚiGW
11.	Rozwój sieci gazowniczej na terenach wiejskich	2009 - 2013	Gmina, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.	b.d.	środki własne

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona przed hałasem

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych	2009 - 2012	Gmina	b.d.	środki własne
2.	Identyfikacja obiektów stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska oraz prowadzenie działań na rzecz zmniejszenia ich uciążliwości	2009 - 2012	Gmina	-	-
3.	Uwzględnianie w zmianach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku w środowisku oraz w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	2009 - 2012	Gmina	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
4.	Lokalizacja ochronnych pasów zieleni ograniczających uciążliwości akustyczne dróg wynikające z ciągów komunikacyjnych	2009 - 2012	GDDKiA, Powiatowy Zarząd Dróg	b.d.	środki własne
5.	Egzekwowanie wymagań dotyczących stanu technicznego	2009 - 2012	Starostwo	w ramach	środki własne

	pojazdów i przestrzegania dozwolonej prędkości ruchu		Powiatowe, Policja	działalności jednostek	
6.	Aktualizowanie bazy danych o obiektach stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska, zagrożenia hałasem komunikacyjnym i przemysłowym	2009 - 2012	Gmina, Starostwo Powiatowe	-	-

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA WŁASNE*					
	Uwzględnianie w przyszłych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (zmianach planów) zagrożeń związanych z promieniowaniem niejonizującym, preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego	2009 - 2012	Gmina	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
	Wyeliminowanie emisji promieniowania niejonizującego ze źródeł będących zagrożeniem dla ludzi i środowiska	2009 - 2012	Urząd Wojewódzki, WIOŚ, Urząd Marszałkowski	-	-
	Egzekwowanie przepisów dotyczących dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego, szczególnie na obszarach zabudowań mieszkalnych oraz na terenach dostępnych dla ludności	2009 - 2012	Gmina, Starostwo Powiatowe	-	-

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Ochrona przyrody

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	2	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Objęcie ochroną prawną obiektów i obszarów cennych przyrodniczo (w zakresie określonym w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego)	2009 - 2012	Gmina	40	środki własne
2.	Tworzenie zieleni urządzonej w obiektach rekreacyjno – wypoczynkowych (istniejących i projektowanych)	2009 - 2012	Gmina	50	środki własne
3.	Tworzenie ścieżek przyrodniczo- dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i krajobrazowo atrakcyjnych	2009 - 2012	Gmina	20	środki własne
4.	Pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie gminy obiektów i form ochrony przyrody	2009 - 2012	Gmina	40/rok	środki własne
5.	Utworzenie (w porozumieniu z właścicielami terenów) agrozrezerwatów obejmujących ekosystemy pól uprawnych oraz objęcie terenów agrozrezerwatów programami rolno-środowiskowymi	2009 - 2012	Gmina, ARiMR, WODR	10	PROW, środki własne
6.	Pielęgnacja istniejącej zieleni urządzonej	2009 - 2012	Gmina	zależnie od potrzeb	środki własne
7.	Wzmocnienie skuteczności decyzji administracyjnych w zakresie wymagań dotyczących ochrony przyrody		Gmina	-	-
8.	Ujmowanie w planach zagospodarowania przestrzennego konieczności ochrony cennych siedlisk przyrodniczych na terenie gminy i krajobrazu kulturowego	2009 - 20016	Gmina	-	-
9.	Edukacja mieszkańców w zakresie cennych przyrodniczo walorów gminy gminy	2009 - 20016	Gmina	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE GMINY**					
10.	Ochrona i renaturyzacja ekosystemów wodno-błotnych o kluczowym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności	2009 - 2012	RZGW i inni administratorzy cieków wodnych	b.d.	środki własne
11.	Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka	2009 - 2016	Gmina, Starostwo powiatowe, Nadleśnictwo	-	-

Ochrona przed skutkami poważnych awarii

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	2	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Aktywny udział Urzędu Miasta i Gminy w pracach służb zarządzania kryzysowego	2009 - 2012	Gmina	-	-
2.	Uwzględnianie w przyszłych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (zmianach planów) potencjalnych stref zagrożenia związanych z ryzykiem wystąpienia poważnych awarii wokół tras komunikacyjnych	2009 - 2012	Gmina	-	-
3.	Instruowanie społeczeństwa o zasadach postępowania w wypadku wystąpienia awarii transportowych	2009 - 2012	Gmina	-	-
4.	Instruowanie społeczeństwa o występujących zagrożeniach, podjętych środkach zapobiegawczych i o działaniach, które będą podjęte w przypadku wystąpienia awarii	2009 - 2012	Gmina	-	-
5.	Egzekwowanie wymogów dotyczących transportu substancji i odpadów niebezpiecznych	2009 - 2012	Gmina, Komendant Powiatowy PSP, WIOŚ, Policja	-	-
6.	Doposażenie ochotniczych jednostek straży pożarnej w sprzęt zapewniający sprawny przebieg akcji ratowniczych	2009 - 2012	Gmina	-	-

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

Edukacja ekologiczna

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty tys. [PLN]	Główne źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
ZADANIA WŁASNE GMINY*					
1.	Tworzenie i utrzymanie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych, szlaków pieszych, rowerowych w rejonach przyrodniczo cennych	2009 - 2016	Gmina, Urząd Wojewódzki, Nadleśnictwa	40	środki własne, WFOŚiGW
2.	Promocja działań proekologicznych kierowana do całego społeczeństwa	2009 - 2016	Gmina	40 (rocznie)	środki własne, sponsorzy
3.	Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szkolnej poprzez organizację: – konkursów ekologicznych, akcji sprzątania, – akcji edukacyjnych, – festynów ekologicznych i innych spotkań integrujących mieszkańców	2009 - 2016	Gmina	30 rocznie	środki własne, sponsorzy
4.	Prowadzenie działalności informacyjnej w Urzędzie Gminy	2009 - 2016	Gmina	-	-
5.	Bieżąca aktualizacja strony internetowej o wiadomości i zagadnienia związane z ochroną środowiska	2009 - 2016	Gmina	-	-
6.	Prowadzenie działań informacyjnych z zakresu ochrony przyrody, zagrożeń środowiskowych oraz właściwych postaw na rzecz środowiska w formie ulotek, plakatów	2009 - 2012	Gmina	-	-
ZADANIA KOORDYNOWANE**					
7.	Wdrożenie publicznie dostępnego wykazu danych o środowisku i jego ochronie	2009 - 2016	Gmina, Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski	w ramach działalności urzędu	środki własne
8.	Wspieranie hepeningowych akcji organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska	2009 - 2016	Gmina, Organizacje ekologiczne	-	-

* Przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy

** Przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji wyższego szczebla: powiatowego, wojewódzkiego i centralnego

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW:

GFOŚiGW – Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

MFEOGNMF – Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PFOŚiGW – Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PO IiŚ 2007-2013 – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

RPO WO 2007-2013 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WODR – Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego

WZUIMR – Wojewódzki Zarząd Urządzeń i Melioracji Wodnych

6.5. Monitoring i ocena realizacji programu

Ocena realizacji Programu polega przede wszystkim na monitorowaniu, czyli obserwacji:

- zakresu wykonania zadań ujętych w Programie,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi zadaniami i stopniem ich wykonania,
- przyczyn ewentualnego niewykonania założonych zadań.

System monitoringu i oceny powinien obejmować stworzenie:

- systemu zbierania i selekcjonowania informacji,
- systemu oceny i interpretacji zgromadzonych danych.

Zbudowanie takiego systemu monitoringu i prowadzenie opisanych działań pozwoli na bieżące monitorowanie realizacji Programu poprzez:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
- uporządkowanie, przetworzenie i analizę danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
- przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
- analizę porównawczą osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
- analizę przyczyn odchyłeń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia, przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

Proces wdrażania programu wymaga kontroli i odpowiedniego monitoringu, którego najważniejszym elementem jest ocena realizacji zadań z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Aby wdrażanie Programu Ochrony Środowiska przebiegało sprawnie, konieczne jest wprowadzenie w życie podstawowych zasad monitoringu, tj. okresowych ocen i analiz:

- stopnia realizacji przedsięwzięć i zadań,
- poziomu wykonania przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich realizacją,
- przyczyn tych rozbieżności.

Burmistrz Krapkowic będzie oceniał co dwa lata stopień wdrożenia Programu i co dwa lata będzie przygotowywał sprawozdanie z wykonania Programu. Cele i kierunki działań powinny być weryfikowane co 4 lata. Tak przyjęta procedura pozwala na spełnienie wymogów ustawowych Prawa ochrony środowiska.

Dla kontroli realizacji programu i stanu środowiska i jego zagrożeń będzie prowadzony monitoring składający się z dwóch części:

- monitoring wewnętrzny: analiza tempa i stopnia realizacji poszczególnych zadań wynikających z POŚ, analiza przedmiotu procesów administracyjnych oraz bieżących problemów środowiskowych;
- monitoring zewnętrzny: analiza stanu środowiska, analiza konfliktów społecznych, analiza jakości życia mieszkańców, analiza planów i przedsięwzięć, których realizacja będzie wpływać na stan i jakość środowiska; wykonywany on będzie m.in. przez służby prowadzące Państwowy Monitoring Środowiska, jednostki kontrolne administracji państwowej oraz organizacje społeczne.

Zasadnym jest zamieszczanie przez Urząd Miasta i Gminy na prowadzonej stronie internetowej informacji o tematyce związanej z szeroko rozumianą ochroną środowiska i gospodarką odpadami w gminie Krapkowice. Strona ta mogłaby promować walory środowiskowe miasta, omawiać jego problemy ekologiczne, pełnić funkcję edukacyjno – informującą i promującą działania proekologiczne, a także obrazować wyniki monitoringu, a tym samym stanowić narzędzie do doskonalenia osiąganych wskaźników realizacji celów i zadań. W tym celu mogłby on zawierać informacje takie jak np. informacje o aktualnym

stanie środowiska, dane ilościowe o selektywnym zbieraniu odpadów (np. ranking dzielnic miasta, ranking efektów działalności podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania / odbierania odpadów), dane o emisji zanieczyszczeń, czy też mapy punktów zbierania różnego typu odpadów.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, Burmistrz sporządza co dwa lata raporty z wykonania programu, które przedstawia Radzie Gminy. Za sporządzenie raportu szczegółowego powinien być odpowiedzialny Koordynator Programu, a raport powinien dotyczyć szczególnie działań, które są związane z likwidacją przekroczenia przepisów prawa, wynikami monitorowania jakości środowiska, koniecznością wprowadzenia korekt do Programu itp. Raporty szczegółowe winny być przedstawiane na posiedzeniach Rady Gminy. Wskazane jest by korekty Programu były wprowadzane w drodze uchwały Rady Gminy.